

**KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM
TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLAI KAR**

PEDAGÓGUSKÉPZŐ INTÉZET

FEJLESZTÉS A MESÉK VARÁZSLATOS VILÁGÁVAL

- Tudományos Diákköri Pályamű -

Témavezető:

FEHÉR ÉVA

főiskolai tanársegéd

Készítette:

MOLNÁR KITTI

Óvodapedagógus szak

**KECSKEMÉT
2023**

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	3
I. A KUTATÁS ELMÉLETI HÁTTERÉNEK BEMUTATÁSA	6
I.1. A MESE HATÁSA A GYERMEKEKRE.....	6
I.2. IRODALMI NEVELÉS AZ ÓVODÁBAN.....	10
I.3. A MESE HATÁSA A GONDOLKODÁSRA.....	12
I.4. A MESE KAPCSOLATA EGYÉB TEVÉKENYSÉGI FORMÁKKAL	14
I.5. A PRODUKTÍV MESÉLÉSI FORMÁK.....	15
I.5.1. <i>Az interaktív mesemondás és meseolvasás</i>	15
I.5.2. <i>A bábjáték</i>	16
I.5.3. <i>A dramatikus mesélés</i>	16
I.5.4. <i>A dramatikus interaktív mesélés</i>	17
I.5.5. <i>A dramatizálás</i>	17
I.6. A DRAMATIKUS INTERAKTÍV MESÉLÉS BEMUTATÁSA	17
I.6.1. <i>A produktív mesélési formák bemutatása</i>	17
I.6.2. <i>A szerepjáték és a mese-játék közötti különbség</i>	18
I.6.3. <i>A módszer kapcsolata más tevékenységi területekkel</i>	20
I.6.4. <i>A kutatáshoz választott dramatikus módszer jótékony hatása</i>	21
II. A DOLGOZAT KUTATÁSI FOLYAMATÁNAK BEMUTATÁSA	23
II.1. A DRAMATIKUS INTERAKTÍV MESÉLÉSHEZ TARTOZÓ KUTATÁS KÖRÜLMÉNYEINEK BEMUTATÁSA.....	23
II.2. A KUTATÁS VIZSGÁLATI ESZKÖZEINEK ÉS MÓDSZEREINEK BEMUTATÁSA.....	25
II.2.1 <i>A GMP- diagnosztika bemutatása</i>	25
II.2.2. <i>A DIFER programcsomag és a rövid tesztváltozat bemutatása</i>	27
II.2.3. <i>A hallott szöveg megértését vizsgáló kikérdező teszt</i>	29
II.3. A KUTATÁS HIPOTÉZISEI.....	30
II.4. A BESZÉDÉRTÉST FEJLESZTŐ MESETRÉNING BEMUTATÁSA	31
II. A KÍSÉRLETI ÉS A KONTROLL CSOPORT VIZSGÁLATI EREDMÉNYEINEK.....	
BEMUTATÁSA.....	33
III.1. AZ ADATKÖZLŐ TESZTEK BEMENETI ÉS KIMENETI EREDMÉNYEINEK SZEMLÉLTETÉSE ÖSSZEGZŐ DIAGRAMMOKON	33
III.1.1 <i>A GMP-tesztek eredményeinek bemutatása</i>	33
III.1.2. <i>A rövid DIFER-teszt eredményeinek bemutatása</i>	34
III.1.3. <i>A hallott szöveg értését felmérő kikérdező teszt eredményeinek bemutatása</i>	36
III.2. A KÍSÉRLETI CSOPORT TAGJAINAK EGYÉNI MEGFIGYELÉSE	37
III.3. A HIPOTÉZISEK ELEMZÉSE ÉS ÖSSZEGZÉSE.....	40
IRODALOMJEGYZÉK.....	46
MELLÉKLETEK.....	48

Bevezetés

Pályaművemben a dramatikus interaktív mesélés és történetmondás módszerének rejtelmeit és fejlesztő hatásait tárom fel. Az említett mesélési technikával először a drámapedagógia módszertanát oktató tanárom által találkoztam, majd alaposabban megismerve a szakmai területet egyre jobban érdekelt a mesékkel való közös játék és a szerepjáték világa. 2022 nyarán részese voltam egy 10 órás szakmai képzésnek, amely által betekintést nyertem a dramatikus interaktív mesélés és történetmondás módszertani rejtelmeibe. Felsőoktatási éveim alatt négy féléven keresztül ismerkedtem szabadon választható kurzusok keretén belül a drámapedagógia játékformájával - a dramatikus játékokon túl. Mivel a mesélést személy szerint nagyon fontosnak tartom a gyermekek érzelmi és értelmi fejlődése szempontjából, ezért az állapotjavítás, a személyiségfejlődés és a gondolkodás formálása szempontjából a drámajátékokkal és dramatikus gyakorlatokkal nagyon szívesen foglalkozom. Ebből kiindulva, már korábban elhatároztam, hogy a mese köré fogom építeni szakdolgozatom témáját. A mesés szövegek feldolgozásának módszereként pedig a drámát választottam, azon belül is a dramatikus interaktív mesélés és történetmondás technikáját. Néhány féléves szakmai tapasztalatom során arra a következtetésre jutottam, hogy a mai gyermekek esetében ez a módszer nagyon hatásos, mert a meséhez rendelt metodikájával képes a résztvevők figyelmét huzamosabb ideig fent tartani.

Sokat olvashatunk arról, hogy a mai gyermekek figyelmét rendkívül nehéz lekötni, mert az emberiség egy olyan korszakába születtek, amelyben minden lehetséges és sok minden adott a számukra, így nem szükséges elképzelni dolgokat, hiszen minden le van rajzolva, mindent megjelenítenek számukra. Hiszem, hogy ennek a nagyméretű digitális világnak fejlesztő hatásai is vannak, de egyelőre a negatív hatást tapasztaljuk az óvodáskorú gyermek fantáziáját, képzeletét és kognitív fejlődését tekintve. Nem általános igazság, de többségben a felnőttek ezeket az eszközöket korlátlanul és felelőtlenül engedik használni. A túlzott és indokolatlan használat eredménye, hogy a gyermekek figyelme szétszórta, és nem képesek hosszabb ideig egy dologra irányítani, koncentrálni. A mai óvodás gyermekek képtelenek nyugodtan ülni, figyelmük gyakran elkalandozik, mobiltelefon vagy televízió nélkül pedig egyre nehezebb lekötni és fenntartani figyelmüket.

A mai modern világban az is megfigyelhető, hogy a gyermekek egyre kevesebb mesét hallgatnak személyes kommunikációban, ehelyett inkább animációs-filmeket

néznek, digitális eszközön keresztül hallgatnak. Saját környezetemben is nap mint nap tapasztalom, és látom mindezt. Szakmai és civil szemmel is elkeserítőnek tartom, hogy manapság ez a bensőséges tevékenység egyre kevesebb szerepet kap a családok otthonaiban, pedig a meséknek sokkal nagyobb figyelmet kellene kapnia a gyermek mindennapjaiban.

Kisgyermekkoromban a mese nagy hangsúlyt kapott, és fontos helyet foglalt el mind a mai napig az életemben, ugyanígy a pedagógusjelölt munkámban. Úgy gondolom, egy mese rengeteget képes adni értelmi és érzelmi síkon a hallgatóságának. A korábban leírtak alapján részben pedagógiai szempontok miatt térek ki dolgozatom elején a mesék különleges világára pl. hogyan és hányféle módon képesek hatni a gyermekekre (miért nélkülözhetetlen a csodák jelenléte, azaz a mesék világa). Teszem ezt legfőképp azért, mert a mesebemutató módszer, amivel kutatásomat végeztem meséket használ a gyermekek általános kognitív készségterületeinek, illetve a beszédértés részkészségeinek fejlesztéséhez.

A dolgozat elméleti háttérével, valamint a komplex kutatás segítségével szándékomban állt bemutatni, hogy miért nem érdemes megfosztani a gyermeket a meséktől. Szerettem volna bebizonyítani, hogy mennyire fontos azok jelenléte a beszéd, a gondolkodás, a rögtönzés, a képzelet változásában. A kérdéskörök, amelyek foglalkoztattak és amelyekre kutatásomat és hipotéziseimet építettem következő területeket érintették:

Milyen mértékű fejlődést ér el ez a módszer a gyermekeknél?

Hogyan fejti ki fejlesztő hatását?

Hogyan értik és szeretik meg egyre inkább a módszert a résztvevők?

Miért hasznos ez a technika a mai gyermekek számára?

Mi a módszer titka, ami miatt képes a gyermekek figyelmét hosszan fenntartani?

Milyen más módszerekkel és tevékenységekkel kapcsolható össze a dramatikus interaktív mesélés és történetmondás technikája?

Kismintás, kontroll csoportos kutatási eredményeim alapján azt szeretném bemutatni, hogy milyen válaszokat kaptam a fenti kutatási kérdésekből kialakított hipotézisekre.

Kísérleti csoportomba tartozó gyermekeket 10 héten keresztül mesékkel vettem körül egy mesetréning keretén belül, a korábban már többször említett mesélési módszer segítségével. Játékos formában rengeteget beszélgettünk és hangsúlyt fektettük arra, hogy

számukra mit jelentett egy-egy adott mese, mit érzetek, hogyan élték meg a szerepjátékot. Megfigyeléseim alapján a gyermekek a hetek előrehaladtával egyre inkább élvezték a dramatikus interaktív formában bemutatott meséket, képesek voltak tartósan figyelni mind az egyszerű, mind a bonyolult cselekményekre. Minden egyes alkalommal öröm volt látni fejlődésüket, illetve azt, ahogyan megvalósult a játék és megszületett a mese öröme. Szívmelengető érzés volt, amikor hetente többször odajöttek hozzám: „ugye ma is mesélünk?” -vagyis esetükben kialakult a mesekedvelés, és a mesehallgatás szokásának csoportos hagyománya.

I. A kutatás elméleti háttérének bemutatása

I.1. A mese hatása a gyermekekre

A mese minden gyermek életében létfontosságú szerepet tölt be. Az ember talán nem is gondolná, hogy hány féle módon képes hatni egy mese a gyermekekre. Sajnos manapság a szülők egyre kevesebbet mesélnek a gyermekeiknek, így megfosztják őket attól, hogy ők maguk el tudják képzelni a történeteket, korlátozva ezzel a gyermeki képzelet szárnyalását. Jobb megoldásnak gondolják, ha a gyermek leül a televízió elé és azon keresztül ismerkedik meg a mesék világával, úgy, hogy ráadásul az okos eszközök sokszor nem megfelelő tartalmakat mutatnak.

I.1.1. A problémák leküzdése

A gyermekirodalom több műfajt foglal magába, közülük a mese az, amely a legtöbb segítséget nyújtja minden embernek, mert segít felismerni és feldolgozni a belső problémáikat.¹ A mese rámutat a gyermek számára is arra, hogyan élhet boldog életet az ember, milyen útkeresések nyújtanak megoldást a nehézségekben. A mese állítja és bizonyítja azt, hogy bármi lehetséges, ha kitartóan és lelkiismeretesen megdolgozunk érte, valamint, hogy bárki élhet boldog életet. A mesének nem az a feladata, hogy a valódi életről szóljon.² Habár a legtöbb ember azt gondolja, hogy a mesének nem sok köze van a valósághoz, ez egyáltalán nem igaz. Tény, hogy sok olyan momentum található benne, amely nem köthető a valós élet eseményeihez, és mindenki tudja, hogy konkrétan abban a formában senkivel nem fordulhat elő ez vagy az az esemény, mégis vannak bennük olyan mindennapi történések, amelyek a valós világra szimbolikus értelemben ráilleszthetőek. De ezek a történések nem is a való életre szándékoznak rávilágítani, hanem sokkal inkább arra mutatnak rá, hogy milyen belső folyamatok és feszültségek hogyan zajlanak az egyénben. Az irrealitás tehát ezért kap hangsúlyos szerepet. A mese soha nem állít mércét hallgatója elé, inkább biztonságot ad. Ígéri a boldogságot, és hogy minden jóra fordul.³ Reményt ad.

Jó, ha a mesélés nyugodt és lecsendesült közegben zajlik, és jó, ha békét és biztonságot ad a befogadók számára.⁴ A mese lerombolja a realitás falait és képes

¹ BRUNO Bettelheim- A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek; Budapest, Corvina kiadó, 2013. 11.old

² BRUNO 2013. 27-30.old

³ ANTALFAI Márta, BAJZÉTH Mária, BOLDIZSÁR Ildikó, BOTH Gabi, BUMBERÁK Maja, GREGUS László, JUHÁSZ László, KÁDÁR Annamária, KERÉKES Valéria, LENTULAY Edina, TÖRÖK Gabriella- FORDULÓPONT- A mese hídszerepe?; 63.szám, Budapest, Pont kiadó, 2014/1 19.old

⁴ SZÁVAI Ilona- Mint a mesében? Tanulmányok a mese fontosságáról; Budapest, Pont kiadó, 2009. 15-16.old

elrepíteni egy olyan világba, amelyben a gyermek elrugaszkozhat a való világtól és bátran kalandozhat. A mese célja, hogy jó érzést keltsen a hallgatójában, segítsen neki leküzdeni és feloldani a mentális problémáit.⁵ Csodája éppen abban rejlik, hogy rejtett módon képes megoldani a gyermekben lakozó belső konfliktusokat és feszültségeket. Rávilágít a problémákra, megoldást javasol, és megmutatja azt is, merre érdemes keresni ezt a megoldást. A mesék megmutatják a gyermekek számára, hogy az életben eléjük gördülő nehézségeket nem lehetséges elkerülni, de ezek leküzdhetők, csak tenni kell érte.⁶

A mesék alaphelyzete általában valamiféle problémára, konfliktusra épül, mely szépen fokozatosan és szimbolikus módon meg is oldódik. A főszereplő is szembe találkozik egy problémával, majd leküzd minden elé állított akadályt. Ezek a mesében megjelenő akadályok tekinthetők egy-egy személyiségfejlődési akadállynak is. Fontos, hogy a főhős egyedül oldja meg a problémát és a nehézséget. Neki kell megküzdenie a saját boldogságáért.⁷ A mese egyik célja: elnyerni a boldogságot. Erre általában a történet zárómondata is utal. Azonban a mese azt is közli hallgatójával, hogy a boldogság nem hullik csak úgy az ölébe.⁸

I.1.2. A gyermekek által érzékelt világ

A gyermekek szemléletmódja sajátos módon láttatja velük a világot, amelyben összemosódik az álom, a valóság és a fantázia világa. Mágikus gondolkodás jellemzi őket.⁹ A mesét úgy is tekinthetjük, mint a gyermek által nézett világ. A mesében minden lehetséges, tele van csodákkal. Biztonságérzetet nyújt a gyermekek számára, segít megérteni a világot.¹⁰ A gyermek általában csak passzív résztvevője, ami azt jelenti, hogy csak hallgat és elképzel. Ez segíti őt a belső kép kialakulásában.¹¹ A gyermekek fantáziája és képzelőereje szempontjából a legjobb megoldás, ha úgy mesélünk, hogy a gyermek közben a szemével nem látja a képeket. Ebben az esetben teljesen a maga ura. Belső képeket készít és vetít le maga elé az alapján, hogy ő hogyan képzelel el a történetet, neki mi mit jelent, milyen értékeket hordoz számára. A nagyszerű dolog a mesében az: hogy

⁵ SZÁVAI Ilona- Mint a mesében? Tanulmányok a mese fontosságáról; Budapest, Pont kiadó, 2009. 29. old

⁶ SZÁVAI 2009. 37. old

⁷ ANTALFAI 2014/1 5.old

⁸ ANTALFAI 2014/1 20. old

⁹ KÁDÁR Annamária- Mesepszichológia- Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban; Budapest, Kulcslyuk kiadó, 2012. 21. old

¹⁰ KÁDÁR 2012. 43.old

¹¹ KÁDÁR 2012. 84. old

minden gyermek annyit ért meg belőle, amennyire szüksége van. A mesék egy további fontos értéke: hogy mindenki számára más a tanulság. A mesék segítségével a gyermekek képet kapnak a materiális világról, amelyben élnek. Segítséget nyújt nekik abban, hogy megértsék, hogyan működik a világ, mindezt természetesen asszociatív és szimbolikus módon.¹²

I.1.3. A mese üzenete

A mese minden gyermek számára mást jelent, más üzenetet közöl. A gyermek hallgatás közben ráismer arra a mesére, amelyben felismeri saját élethelyzetét, aktuális problémáját. Ha egy gyermek azt kéri, hogy egy mesét újra majd újra meséljenek el neki, akkor valószínűleg vagy egy feldolgozatlan gondja van, amelynek feloldásában a mese segítséget nyújthat, vagy megoldást keres valamire, amit nem ért. Nem lehet előre tudni, a gyermeknek éppen melyik mesére van szüksége, Amennyiben nem csoportban történik a mesélés lényeges, hogy a gyermek életkori, valamint egyéni sajátosságaihoz igazodjon a választás. Csoportos mese esetén nem lehetséges eleget tenni az egyéni igényeknek, de az életkori sajátosságok figyelembevétele ez esetben is rendkívül fontos.¹³ A gyermek pontosan megérzi, hogy melyik mesére van szüksége ahhoz, hogy feloldja a benne zajló belső gondokat. A mesét azért is fontos többször elolvasni vagy elmondani, ha kéri a gyermek, mert első hallásra nem biztos, hogy kihall minden részletet, illetve nem képes rögtön ráébredni, hogy az adott mese éppen az ő jelenlegi belső konfliktusaira utal, és kínál megoldást.¹⁴

I.1.4. Azonosulás a mesehőssel

Felmerül a kérdés, hogy mesélhető-e a gyermekeknek olyan mese, melyben horrorisztikus motívumok is rejlenek. Mint azt fentebb említettem, a gyermek csak azt engedi be, amire szüksége van, vagyis amit a tudata enged. Csak olyan tartalmak kerülnek be a gyermekbe, amit érzelmileg képesek feldolgozni. A világ megismerésében ez is nagy hangsúlyt kap. Ahogyan a mesék világában sem, úgy a valóságban sem csak jó dolgok történnek. A gyermekeknek tisztában kell lennie mindezzel, azokkal a rossz dolgokkal, amelyek a valóságban is megtörténhetnek. A mese továbbá azt is megmutatja, hogy a problémákra

¹²BOLDIZSÁR Ildikó- Meseterápia (Mesék a gyógyításban és a mindennapokban); Budapest, Magvető kiadó, 2019. 323. old

¹³KÁDÁR 2012. 112.old

KÁDÁR Annamária- Mesepszichológia 2.- Útavaló kényes nevelési helyzetekhez; Budapest, Kulcslyuk kiadók, 2014. 191.old

¹⁴BRUNO 2013. 60-61.old

van megoldás. Nem hagyja az olvasót és a gyermeket kétségek között. Ez okból kifolyólag nem szakíthatjuk meg a mesét, akkor sem, ha abban valami rémisztő történik.¹⁵

Minden gyermek azonosul egy számára fontos mesehőssel. Ezzel jelzi a gyermek, milyen szeretne lenni, kire szeretne hasonlítani. Előfordul úgynevezett ellenazonosulás is, amely azt tárja fel, hogy a gyermek mit szeretne távol tartani magától, mi az, amitől fél. Minden mesehőst érhetnek a történetben kudarcok, ami arra tanítja meg a gyermeket, hogy előfordul, hogy a sikerhez vezető út nehézségekkel van kikövezve, mégis érdemes végig járni!¹⁶ A gyermek egy jellemző tevékenysége az utánzás, amelyre a szövegek nagyszerű lehetőséget teremtenek a mesehőssel való azonosulások által.¹⁷

A népmesék szereplői sokszor nem kapnak egyedi nevet. Egy rájuk tipikusan jellemző dologról kapják a megnevezésüket, mint például „szegény ember”. Inkább típusokat mutatnak be, mivel általában igen kevés az egyedi jellegük, egyszerű emberek a szereplői. Ezek hatására még magával ragadóbb lehet, a mese a gyermekek számára. A mesehallgató azt gondolja, sőt tudja, hogy mindez akár vele is megtörténhet (például eltéved egy erdőben), csak másként.¹⁸

I.1.5. A mesélő elengedhetetlen szerepe

A mesélő fontos szerepet játszik a történet átadásában. Nem szabad ezt teherként megélnie, fontos hogy élvezze, átélje, és mindezek fényében adja át a gyermekek számára az izgalmas cselekményt. Mivel egy adott mese mindenkinek mást jelent, más jelentéssel bír a mesélő szemszögéből és a hallgató/k szemszögéből is, így nem érdemes – óvodás korosztály esetében nem is szabad –, a cselekményeket magyarázni. Mindenkinek meg kell találnia és rá kell ismernie saját érzéseire, belső konfliktusaira és a számára fontos üzenetre a szövegekben.¹⁹

I.1.6. Óvodai „mesefeldolgozás” játékosan

Óvodában a mese elhangzását játékos tevékenységek követhetik, amelyek mindig a mese tartalmához, szereplőihöz, mögötteséhez, elemeihez kapcsolódnak. Ezekre a játékokra is igaz a következő: lehetővé teszik, akárcsak a mese, hogy egy másik világba kerüljünk. Ezek a tevékenységek engedik tovább dolgozni a lélekben a mese hatását. Ha az érzelmi

¹⁵ BOLDIZSÁR 2019. 324. old

¹⁶ KÁDÁR 2012. 143.old

¹⁷ KÁDÁR 2012. 147. old

¹⁸ SZÁVAI 2009. 33. old

¹⁹ BRUNO 2013. 155.-160.old

fejlesztésre koncentrálni szeretnénk egy mesét „feldolgozni”, a mese érzelmi fókuszához kell kötni a segítő játékos tevékenységeket, vagy más nevelési területet. Ha dramatikus játékkal szeretnénk mélyítő szándékkal az azonosulást segíteni, nem kell szereplőket választani és nem is kell dramatizálni a történetet.²⁰ Működhet mindez drámajátékkal és dramatikus elemekkel is.

I.1.7. Képzelet és fantázia

Két fogalom tisztázását tartom fontosnak a téma kapcsán: a fantáziát és a képzelőerőt. Ez a két fogalom két különböző dolgot jelent, valamint mozgásba lendítésük más-más módszertani technikát rejt magában. A képzelet segítségével olyan dolgokat vizualizál az ember, amit már ismer, esetleg látott vagy tapasztalt is már korábban. Benne van a belső kép raktárában. A fantázia annyiban más, hogy új, ismeretlen gondolatkapukat tár fel, és az ember előtt korábban nem létező képek jelennek meg. Ennek segítségével olyan dolog hozható létre a képzeletben, amely azelőtt nem létezett (pl. cirokseprű+madár szárny/rakéta motor=repülő seprű).²¹

I.2. Irodalmi nevelés az óvodában

I.2.1. A mese jótékony hatása

A mese sok jótékony hatással rendelkezik. Elősegíti a spontán szocializációt, mentális élményt ad. Ez fontos, mert élmény nélkül nem jöhet létre befogadó tanulás. A mese segíti a gondolkodást, az anyanyelv fejlődését.²² A következő néhány fejezet arról számol be, hogy a beszédfejlődést hogyan támogatja a mesék jelenléte a gyermekek életében.

I.2.2. Az artikulációs és percepciós bázis

Az artikulációs és percepciós bázis fejlődése szoros összefüggésben áll, a gyermek anyanyelv-elsajátításával. Az artikulációs bázis segíti a gyermeket, hogy ki tudja ejteni hibátlanul a szavakat, hangkapcsolatokat, valamint a beszédhangokat. A bázis az érzékszervvel történő megértést segíti, hogy a gyermek hallja a mások által kiejtett beszédhangokat, szavakat, mondatokat stb.²³

²⁰ KÁDÁR Annamária, KEREKES Valéria- Mesepszichológia a gyakorlatban. Budapest, Kulcslyuk kiadó, 2017. 135.old

²¹ BOLDIZSÁR 2019. 44. old

²² NAGY József- Fejlesztés mesékkel; Szeged, Mozaik kiadó, 2009. 15.old

²³ GÓSY Mária- Beszéd és óvoda; Budapest, Nikol GMK kiadó, 2002. 144p 27. old

A beszédpercepció (észlelés) során a fonológia (fonéma sorok analízisa és szintetizálása), az elsődleges jelentés észlelése, még nem játszik szerepet a beszédmegértési folyamatban. Tényleges beszédmegértésről akkor beszélünk, amikor a gyermek képes helyesen értelmezni és felismerni a szavakat (jelentés szint), a szókapcsolatokat és a mondatokat (szintaktikai és szemiotikai szint).²⁴ Megérti az elhangzó beszéd tartalmát (asszociatív szint).

Hároméves korra megszilárdul a gyermek beszédértése és a kiejtése. A gyermek felhasználja a teljes megértéshez a vizuális információkat is, vagyis megfigyeli a beszélő verbális (ajakmozgás) és nonverbális (mimika, gesztusok, testbeszéd) kommunikációját, illetve a prozódiai hangképzését. A gyermek beszédmegértésében nagy szerepet játszik a szavak kiejtésének tempója, hangereje, valamint helyessége. A megértésben elengedhetetlen a gyermek központi beszédfeldolgozása, az érzelmi, pszichika és fizikai állapota. Hároméves kor után, ha a gyermek felcserél hangokat, az egyben beszédészlelési zavarra, vagy pontatlan megértésre is utalhat. Az óvodáskorú gyermek beszédmegértési stratégiája egyre jobban hasonlít a felnőttekéhez, a gyermeki szókincsnek megfelelően.²⁵

Óvodáskor végére a gyermek képessé válik olyan szavak pontos ismételására, amelyeket nem ismer. Képes szótagolásra, megérti, amit mondanak neki, akár gyorsabb beszédtempóban is. Érti azon történeteket, amelyek megfelelnek életkori sajátosságainak, képes lesz a tanulságot önállóan levonni.²⁶

A beszédmegértés és beszédészlelés vizsgálatára készült rendkívül alapos és jól kidolgozott tesztcsomag, a GMP-diagnosztika, melyet én magam is alkalmaztam vizsgálataim során a rendelkezésemre álló minták beszédészlelésének méréséhez. A programcsomagot egy későbbi fejezetben részletesen bemutatom.²⁷

I.2.3. A mese szerepe a beszéd fejlődésében

A beszéd tartalmi megértés fejlesztésében fontos szerep jut a mesének a szöveg egészének értelmezése miatt. Ebben az esetben nagyon fontos, hogy az óvónő személyesen mondja el a mesét, lehetőleg fejből. Az óvodapedagógus beszéde több szempontból is mintát ad a gyermekek számára: beszéde jól érthető, tiszta, és megfelelő tempójú legyen; megfelelően használja a beszédmodulokat (hangszín, hanglejtés stb.); a gyermekek szemébe nézzen

²⁴ GÓSY 2002. 144p 27. old

²⁵ GÓSY 2002. 144p 30.- 32. old

²⁶ GÓSY 2002. 144p 33. old

²⁷ GÓSY 2002. 144p 60. old

mesélés közben.²⁸ A szövegmondás legyen természetes és könnyed. Hasznos tehát, ha valaki fejből tudja mondani a mesét, olvasás helyett. Óvodáskorban a gyermekeknek biztonságot nyújt az ismételt, már jól ismert dolog újrachallgatása, éppen ezért nem jelent gondot, ha egy történetet többször is meghallgat egymás után vagy egymást követő napokon.²⁹

Minél többször kerül sor a mesélésre, annál jobban épülnek be a gyermekbe a narratív mondat- és szövegsémák. Azok a gyermekek, akik csak ritkán hallanak mesét, nehezebben is értik meg tartalmilag az összefüggő beszédet. A gyakori mesélés hozzájárul az általános, valamint a relációs szókincs bővüléséhez és választékosságához.³⁰

A hagyományok őrzése, és beiktatása az óvodai mindennapokba, nagyon fontos a gyermek fejlődésének tekintetében, beleértve a népmeséket is. Korábban a hagyományörzésben és történetek mesélésében a családtagok sokkal jobban kivették a részüket, manapság ez már nem jellemző, nagyrészt az óvoda feladatává vált. A népmesék által képes fejlődni a gyermek mentális (EQ) és intellektuális (IQ) területeken, miközben mindezt játékként éli meg. A gyermekek nemcsak hallgatni szeretik a mesét, hanem élvezik azt is, amikor egy-egy szereplő bőrébe bújhatnak. Nagyon szeretik a dramatikus játékokat és a kapcsolódó szervezett foglalkozásokat.³¹ A dramatikus játék és a dramatizálás, amelyben minden gyermek részt vehet, segíti a gyermekek kapcsolatteremtését, formálja a segítségadási lehetőségeket, bátorságot ad.³²

I.3. A mese hatása a gondolkodásra

A felsoroltakon kívül külön figyelmet szeretnék fordítani a mese gondolkodást fejlesztő spontán hatására.

A mese tele van rendező, és leíró műveletekkel. Az idő fontos szerepet kap. Minden történet rendelkezik időrendi történésekkel. Van eleje, közepe és vége a mesének, és mindez egymást követi, analogikus sorrendben. A mesében a lényeges adatok részletesen vannak kifejtve, míg a kevésbé szükséges elemekről csak néhány szót ejt a szöveg. Mindez játéknak is tekinthető: játék az idővel, a képekkel, az eseményekkel, amelyekkel a gyermek érzelmeit fokozni lehet. Például a hosszú, részletes, nyújtott történés fokozza a

²⁸ GÓSY 2002. 144p 111. old

²⁹ GÓSY 2002. 144p 66. old

³⁰ NAGY 2009. 20-21.

³¹ FEHÉR Ágota, MEFYERINÉ Runyó Anna- A mese szerepe a nevelésben, oktatásban; Vác, Felelős kiadó: az Apor Vilmos Katolikus Főiskola rektora 2018. 76- 78.old

³² FEHÉR, MEFYERINÉ 2018. 84.old

feszültséget, valamint felébreszti a kíváncsiságot azzal kapcsolatban, hogy vajon mi is fog történni. A mesék segítségével négyéves kor környékén elkezd kialakulni az átvitt értelmű gondolkodás és a képesség, hogy már mások helyébe is bele tudja képzelni magát a gyermek, és így is gondolkodjon helyzetekről. Annak fordítottja, a szemléletváltás viszont csak ötéves kor körül válik lehetővé neurológiai okok miatt (érési állapot). A mese mindezek megértését, gyakorlati alkalmazását remekül szolgálja.³³ A szimultán kettős tudat kialakulása óvodás korban történik, ez segíti a gyermeket abban, hogy képes legyen szétválasztani a mese világát a valóságtól, és kialakuljon a több szemléletű gondolkodásforma.³⁴ Egy-egy mesebeli utazás során a gyermek rengeteget tanul akár az őt körülvevő világról, ismereteket szerezhet helyekről, állatokról és növényekről.³⁵ A mese kitágítja a gyermek látószögét. A történet minél részletesebb leírásokat ad, a gyermek annál részletesebben tudja maga elé képzelni, amit hall. A mese végén időt kell hagyni, hogy a gyermekben a hallottak leülepedjenek, és ha szeretne kérdezni, beszélgeti, kiadni magából valamilyen élményt szavak által, akkor ezt megtehesse az elhangzottakkal kapcsolatban.³⁶

Amikor valaki szülőként, vagy pedagógusként mesét választ a gyermekeknek, sok szempontot figyelembe kell vennie. Az egyik, talán legfontosabb, hogy olyan történetet adjon a gyermekeknek, amelyet biztosan élveznek majd a mesehallgatók. Nem elhanyagolható a terjedelem sem, hiszen ez életkoronként eltérő. Egy kiscsoportos gyermek még képtelen végig ülni azt a mesét, melyet egy nagycsoportos valószínűleg nagy örömmel hallgat végig. Az óvodáskorú gyermekek figyelme még igen hamar elfárad, ezért is érdemes rövidebb, életkoroknak megfelelő terjedelmű történetet választani. A gyermekek szociális és értelmi fejlődéséhez a mese kulcsfontosságú, éppen ezért minél több időt kell az anyagkiválasztásra fordítani.³⁷

A mesékben találkozni lehet meseszámokkal. Ezek az elemek a számfogalom világát is bővítik, nem csak a műfajelemeket erősítik. Az egyik talán a legtöbbször előforduló szám a három. Sok mindent jelképezhet: szólhat a történet három testvéréről, lehet a főszereplőnek három kívánsága, vagy ki kell állni három próbát. A próbák esetében megfigyelhető, hogy

³³ NAGY 2009. 21-23.old

³⁴ MÉREI Ferenc – BINÉT Ágnes- Gyermek lélektan; Budapest, Gondolat könyvkiadó, 1970. 237- 254.old

³⁵ FEHÉR MEFYERINÉ, 2018. 40.old

³⁶ FEHÉR MEFYERINÉ 2018. 151. old

³⁷ NAGY 2009. 27-28. old

egyre nehezebb feladatokat kell a hősnek teljesítenie. Két további ismert, kevésbé jellemző meseszám az óvodás mesékben a hét és a kilenc. A hetest ismerhetjük mesekezdési formaként, mint például a hetedhét országon is túl, vagy más-más tárgyként, ilyen például a hétmérföldes csizma. A kilences szám általában tárgyakat jelöl, és a gyógyítás jelképe lehet.³⁸

I.4. A mese kapcsolata egyéb tevékenységi formákkal

A mese és a mesélés egyéb tevékenységgel is remekül összekapcsolható, mindez játékos fejlesztést biztosít a gyermekek számára. A mese átvezethető rajzolásba, festésbe, gyurmázásba, például mindenki alkossa meg a kedvenc jelenetét, vagy szereplőjét. A dramatikus játék is csodálatos kapukat nyit meg, amely a szerepjátékok miatt mentálisan pozitív hatást kelt. A mese értelmezését és magyarázatát az óvodában fontos elkerülni! Mivel minden gyermek másként éli meg és másként értelmezi a mesét, ebben az életkorban a belső érzések világát egy „nem jól látod” vagy „ez nem így van” mondattal dobozba lehet zárni és a képzelet szárnyát „tövig lehet vágni”. A mesekedvelés kötelező formában nem úgy alakul ki bennünk, mint a szabad döntés és kedvelés körülményei között. Lehet beszélgetni a meséről és a történetről a szöveg meghallgatása után, hiszen mindez spontán fejlesztő hatással bír, és engedi kibeszélni a belső energiákat, de ezek az alkalmak óvodában nem lehetnek kötelező elemei a mesélés utáni perceknek. Egy spontán módon kialakult csoportos beszélgetés alkalmával, a gyermek megtanulhatja és alkalmazhatja, hogyan kell egész mondatokban kifejeznie önmagát és véleményét. Az ilyen beszélgetések alkalmával fontos a gyermekeket dicsérettel illetni, finoman korrigálva kiegészíteni, és jó, ha a válaszadás teljes mértékben önkéntes alapú. Nyitrai Ágnes (2009) az ilyen beszélgetéseknek több formáját javasolja. Célravezetőnek tartja például: a felidéző beszélgetést, a véleménykérő beszélgetést, a kitaláló és alkalmazó beszélgetést és az alkalmazó beszélgetést.

- A felidéző beszélgetés során kiderül, hogy a gyermekek mennyire emlékeznek a történetekre. Segít abban, hogy a felidézzék és kiemeljék azokat a részleteket, melyek szükségesek lesznek a további kérdéscsoportokhoz.
- A véleménykérő beszélgetés lényege, hogy a gyermek maga fejtse ki véleményét, tetszését vagy éppen nem tetszését valamivel kapcsolatban. Ezzel gyakorolható a valóság megkülönböztetése a mesevilágtól.

³⁸ FEHÉR, MEFYERINÉ 2018. 100-102.old

- A kitaláló és alkalmazó beszélgetés is fontos. A kitaláló beszélgetés alkalmával a gyermekeknek ki kell találniuk egy adott szereplőt, helyszínt vagy történetet, amelyet a pedagógus ír körül a szavaival.
- Az alkalmazó beszélgetés pedig segíti az összefüggések alkalmazását.³⁹

A mese segíti a gyermekek számára az összefüggések és következtetések megértését, ehhez azonban többször kell hallania a szöveget.⁴⁰ A következtetés vizsgálatára egy rendkívül alaposan kidolgozott rendszer áll az óvodapedagógusok szolgálatára, a Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer (DIFFER). A DIFFER programcsomagot szintén alkalmaztam a kutatás folyamataiban. Fontos szerepet játszott a tanulási képességek fejlettségi szintjének felmérésében. Szakdolgozatom kutatási fejezetében részletesen mutatom be ezt a mérési módszert.⁴¹

I.5. A produktív mesélési formák

I.5.1. Az interaktív mesemondás és meseolvasás⁴²

Az óvodákban általában az óvodapedagógus fejből mesél, a könyvből történő mesélés a délutáni alvás előtt jellemző. Délelőtt folyamán legjobb, ha fejből történik a mesélés. A gyermekek csöndben és figyelmesen végig hallgatják a történetet, eleget tesznek az úgynevezett mesehallgatói magatartásnak. Az interaktív mesélések alkalmával kommunikáció is kezdeményezhető a gyermekekkel, akár a történet elhangzása előtt, közben és után. Ez történhet fejből mondott mese és olvasott mese esetében is.

Az olvasott formában zajló mesélésnél a pedagógus kérdésekkel segítheti a gyermekek szöveg megértését azzal, hogy kérdéseket tesz fel a történettel kapcsolatban. Ez esetben az óvodapedagógus többször megszakíthatja a mesélés folyamatát, ez azt a célt szolgálja, hogy további ismeretek adjon át a hallgatók számára, a gyermeki gondolkodás fejlődik azáltal, hogy a gyermekek egy-egy rész után megpróbálják kitalálni, vajon mi történik ezután. Ez a technika a folyamatmesélés.

Az úgynevezett IEPC-módszer, teljessé teszi a folyamatmesélést. Lényege, hogy a hallgató első lépésben alaposan és részletekbe nyúlóan elképzei a történetet, hogy mi fog

³⁹ NAGY 2009. 29-31.old

⁴⁰ NAGY 2009. 76. old

⁴¹ NAGY 2009. 89. old

⁴² SZINGER Veronika: Interaktív mesemondás és meseolvasás az óvodában a szövegértés fejlesztéséért; IN Anyanyelv-pedagógia, folyóirat 2009/3

történni, majd mentális képekben jeleníti meg mindazt, esetleg szóban kifejti. Ezt követi a jóslás stratégiája, több jóslás is elhangozhat, majd a történet előrehaladtával megfigyelik melyik vált be, és melyik volt téves jóslat.

Ennél a meseolvasási módszernél elengedhetetlen, hogy az olvasó már előre felkészüljön, pontosan tudnia kell mikor és hol szakítja meg a mesélést. Megtervezi milyen kérdéseket és feladatokat visz a gyermekek számára. Célszerű az adott módszer esetében nagyjából háromszor megszakítani, a túl sűrű megszakítás hatására az óvodás gyermekek elfelejtik az elhangzott történet egy részét.⁴³

1.5.2. A bábjáték

A bábjátéknak fontos szerep jut az óvodáskorban a gyermekek érzelmi és értelmi nevelése során, illetve a kommunikációs képességek fejlesztése területén. A bábjáték segítségével a gyermekek új kifejezéseket tanulnak meg, új szavakat ismernek meg, megismerik a beszéd prozódiai elemeit, képesek lesznek különféle kommunikációs helyzeteket felismerni. Ezzel a mesebemutató módszerrel általában kevés szereplős történeteket játszanak el, a történetet párbeszédekkel kell alakítani. Szükséges egy színpadkép megtervezése, melyet a legjobb, ha a gyermekekkel közösen készül el. A bábokat karakterhez illő módon kell elkészíteni. Dramaturgiailag fontos szempont, hogy kevés helyszínt tartalmazzon a cselekmény, és a történet egyszerű legyen. A gyermekek is bábjátékozhatnak, de fontos, hogy fokozatosan tanulják el a bábozás technikáját. Emiatt lényeges szempont, hogy kezdetben paraván nélkül történjen a mesélés.⁴⁴

1.5.3. A dramatikus mesélés

A dramatikus mesélés során a mesehallgatók játszani kezdenek egy már korábban ismert mesével. Ez a pedagógus által irányított mesélés is lehet, amelyhez nem kell jelmez, vagy csak jelzés értékű öltözködés. Ezen kívül használhatóak a mese fontos tárgyai. Ebben az esetben általában a történet többször elhangzik, a játszók között a szerepek is változhatnak.⁴⁵

⁴³ SZINGER Veronika- Interaktív mesemondás és meseolvasás az óvodában a szövegértés fejlesztéséért; 2009

⁴⁴ DANKÓ Ervinné- Irodalmi nevelés az óvodában; Budapest, Okker kiadó, 2004. 231p 204.- 206. old

⁴⁵ FEHÉR ÉVA, SZATMÁRINÉ Márton Tímea- Szerepjáték mese-játék; Kecskemét, 2019. 18 .old

1.5.4. A dramatikus interaktív mesélés

Egy másik interaktív mesélési technika, amely a fejből mondott meséléshez kapcsolódik, a dramatikus interaktív mesélés. A technika használatakor a gyermekek nem próbálják el előre a mesét, rögtönzéssel kerülnek a történetbe. Ennek az eljárásnak szintén része a stilizált jelmez, valamint a kellék használata. A szerepbeléptetés önkéntes, ami helyben felajánlással történik.⁴⁶ Kutatási munkám során ezt a típusú mesélést alkalmaztam, ezért erről bővebben egy külön fejezet szól a dolgozatban.

1.5.5. A dramatizálás

A gyermekek számukra ismert mesével képesek csak dramatizálni, és közönség előtt előadni. Tudják a mese részeit, történéseit, a szöveget. A dialógusnál fontos szerepet játszik a szereplők beszéde. Ennél a mesélési formánál a gyermekek önállóan játszanak, a pedagógus nincs jelen a térben.⁴⁷

I.6.A dramatikus interaktív mesélés bemutatása

A szakirodalom szerint az irodalmi nevelés feladata, hogy a gyermekirodalmi művekkel és azok bemutatási formáival nagymértékben segítse a szocializációt, járuljon hozzá a gyermek érzelmi és értelmi képességeinket formálásához. Továbbá lényeges a gyermekek gondolkodásának, figyelmének valamint emlékezetének fejlesztése. Az óvodapedagógus feladata, hogy az óvodások életkori sajátosságait figyelembe véve biztosítsa a számukra fontos vizualizációt mind a fogalomépítésben, mind a történések megértésében.⁴⁸

1.6.1. A produktív mesélési formák bemutatása

Az óvodai produktív mesélési formákat (amikor az óvónő mesél a gyermekeknek) három típusba lehet csoportosítani: szemléltetés nélküli (klasszikus) mesélés, mesélés szemléltetéssel, valamint a játékos mesélés.⁴⁹ A továbbiakban ezek bemutatásáról lesz szó, kapcsolódva a kutatás fejlesztő módszeréhez.

A klasszikus mesélés talán a legsűrűbben alkalmazott és legismertebb módszer. A klasszikus meséléshez nincs szükség sem eszközre, sem jelmezre, a mese varázsát teljes mértékben a mesélő adja a hangjával. Egy, talán egyértelműnek tűnő, mégis fontos szempont, hogy magabiztosan tudja a szöveget a mesélő és megszakítás nélkül történjen a

⁴⁶ FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 19. old

⁴⁷ FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 20. old

⁴⁸ FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 8. old

⁴⁹ FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 10. old

mesélés. Elengedhetetlen minden mesélés esetében, hogy a mesélőnek legyen kellő önbizalma. Ne tartson attól, hogy esetleg elrontja a szöveget. Ez a fajta túlaggódás rányomhatja a bélyegét az egész mesélésre. Bátran mondja a történetet, és ami a legfontosabb, hogy élvezettel álljon a gyermekek elé, merjen játszani a hangjával, a mimikájával és a testével.⁵⁰

A mesélés szemléltetéssel eszköztára gyakorlatilag kifogyhatatlan. Fontos hangsúlyozni, hogy az eszközöket megfelelően és indokoltan kell alkalmazni, hogy a történet érdekes legyen a gyermek számára, mindig új és új élményt nyújtson. Ehhez a módszerhez nagyon hasznosak a diafilmek, a képekkel történő szemléltetési formák, az árnyjáték, a tárgyak használata, valamint az úgynevezett tárgyjáték, melynek esetében a szereplőket kifejező tárgyak szimbolizálják. Ide tartozik még a bábbal mesélés (alkalmazott bábozás), amelynek lényege, hogy a báb egy szemléleti eszköz. Ezen csoportba tartozik az akusztikus eszközök csoportja is, melyek manapság talán még nagyobb hangsúlyt kapnak.⁵¹

A harmadik mesélési forma pedig a játékos mesélés, amely magában foglalja azokat a mesélési formákat, amely során a gyermekek mozognak, beszélnek, énekelnek, játszanak a mesehallgatás közben (pl. dramatikus mesélés, a dramatikus interaktív mesélés, dramatizálás, stb.).⁵²

1.6.2. A szerepjáték és a mese-játék közötti különbség

A dramatikus tevékenységekhez kapcsolódóan fontos két fogalom tisztázása: a szerepjáték és a mese-játék.

A szerepjáték módszertanilag kétféleképpen értelmezhető. Először is jelentheti a szociális szerepek játékát, amikor olyan játékos tevékenységekre gondolunk, amelyek a mindennapok részeihez tartozó események megjelenítéséről szól (például takarítás, mosás, autómosás stb.), vagy felnőtt személyek és munkájuk utánzását mutatják (például fodrázskodás, pincérkedés stb.). Ezek a valóság elemeit tartalmazzák, erősítik a valóság tudatot. Ezek a szerepek körül veszik a gyermekeket, és hozzájárulnak a szociális viselkedéshez. Másrészt a szerepjáték jelentheti az óvodában a mese szereplőinek eljátszását a mesélések alkalmával. Ebben az esetben a gyermekek a mesék szereplőinek bőrébe bújva játszanak el helyzeteket (mackó, róka, nyuszika, Boribon, Annipanni stb.).

⁵⁰ FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 11.-12. old

⁵¹ FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 13.-16. old

⁵² FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 16. old

Ezeknek nincs köze a mindennapok eseményeihez, ezek a szövegek szereplőihöz és a drámajátékok értelmében vett „mintha” játékokhoz kapcsolódnak. A mesés szerepjátékok a mesetudatot erősítik. A dramatizálások, bábjátékok és a dramatikus játékok egyaránt ezt a típusú szerepjátékot alkalmazzák.

A másik fogalom, amelyet tisztázni kell, a mese-játék, amely a mesével való játékot jelenti, és ami az egyik legfontosabb élményadó eleme a közösségben zajló, örömteli együttjátszásnak. Emellett nagy hangsúlyt kap általa a közös mesélés, a hallgatók bevonása a történetbe szerepfelajánlások segítségével. Megjelenhet a közös éneklés és a mondókázás. A mese-játék kifejezést sokszor nem tudják elválasztani a mesejáték használatától. A két kifejezés nagyon hasonló, és mindkettő kapcsolatban áll a drámapedagógiával, mégis mást jelentenek. A mesejáték általában egy előadásra készült mese színpadi feldolgozása, tehát inkább úgynevezett színházi szalon halad, míg a másik egy mesés foglalkozás, amely jórészt a rögtönzésre épül.⁵³

A dramatikus interaktív mesélés célja

A dramatikus interaktív mesélés célja, hogy a gyermekek játékos formában ismerjék meg a mesét. Ezen kívül célja még a magas fokú mese- és játékélmény nyújtása. Attól lesz interaktív a mese, hogy a gyermekek, azaz a hallgatóság aktív résztvevőként lép be a történetbe. A mesetudatot a stilizált jelmezek és kellékek támogatják. A módszer segítségével a gyermekek érdeklődése és figyelme szinte végig fent tud maradni, miközben erkölcsi normákat ismernek meg, mindezt a cselekvésen keresztül.⁵⁴

A gyermek, mint a mese résztvevője

A gyermek szabadon dönthet, hogy aktív vagy passzív résztvevőként szeretne részt venni a közös mese-játékban. A mesébe történő belépés szerepfelajánlással történik, jelmezek és meséhez illő tárgyak segítségével. Előfordulhat, hogy a gyermek, ha mellékszereplő, több egyéb szerepben is részt vállalhat. A legtöbb esetben a szereplők szövegének elmondása szöveg utánmondásával történik, de lehetőség van a gyermekek számára az improvizációra is, egészen addig, amíg a mese fő vonala érintetlen marad. Mindennek hatása, hogy a gyermek figyelme végig lekötve marad.⁵⁵

⁵³ FEHÉR Éva- Szerepjáték, mese- játék, avagy bevonódás a mesébe játékkal, Gradus Vol 6, 2019. 110-111. old

⁵⁴ SZATMÁRINÉ Márton Tímea- Mi is az a dramatikus interaktív mesélés és történetmondás?; 2019

⁵⁵ FEHÉR, SZATMÁRINÉ, 2019. 23-25. old

A pedagógiai tapasztalat az, hogy a mai gyermekek figyelme szétszórt, és nem képesek egy dologra hosszan koncentrálni, vagy kevés kényszermozgással egyhelyben ülni.⁵⁶ Ennek fejlesztésében nyújt segítséget az interaktív mesélés, amely során a történet egybefonódik még néhány kiegészítő elemmel, mint például mozgás, játék, éneklés. Mivel a gyermek a történet résztvevője, figyelme tartós marad. A módszer szabadságot ad a kreativitásnak, engedi, hogy a gyermek beleépítse a történetbe saját ötleteit.⁵⁷

A mesemondó szerepe

A mesemondó szerepe nagyon fontos ebben a technikában, mert átvezeti a gyermeket a mesék világába. A történetmondás intenzívebb, mivel a mesemondó a helyszínek szókulissza segítségével alkotja meg. Beszédével vázolja fel a szereplők jellemzőit, hogy az adott szereplők minél jobban átélhessék. A gyermekek játékát nagyban befolyásolja a mesélő szóbeli körülírása. Ha az pontosan történik, akkor a gyermekek annál nagyobb átéléssel bújnak a mesebeli szereplők bőrébe.⁵⁸ Ha szükséges, a mesélő magyarázó szerepet tölt be, amikor egy ismeretlen szóval találkoznak a hallgatók a történetben. A mesélő-óvodapedagógus feladata továbbá a nyugodt és biztonságos légkör megteremtése. A mesélő nemcsak beszédével, hanem metakommunikációjával is segítséget nyújt a játszó gyermek számára.⁵⁹ A gyermeki improvizáció tekintetében kiemelendő, hogy egy óvodáskorú gyermek, csak olyan dolgokat képes belehelyezni egy szituációba, melyeket korábban látott már, ezt úgy nevezik, hogy a gyermek fél improvizál.⁶⁰

1.6.3. A módszer kapcsolata más tevékenységi területekkel

A módszer a teljes gyermekcsoportra épít, éppen ezért a történet kiválasztásakor ügyelni kell arra, hogy olyan mesére essen a választás, amely többszereplős. Miután megtörtént a mese kiválasztása, képekre és jelenetekre kell bontani annak szövegét, majd ezt követően megkezdődhet a dialógusokra való átformálás jelenetről jelentre. Mindezt úgy, hogy a mese alapfonalata megmaradjon. A szövegből indokoltan kivehetők egyes részek, és

⁵⁶ SZATMÁRINÉ Márton Tímea- Hallom, Játsszom, Értem! Hallás utáni szövegértés fejlesztése interaktív meséléssel, Gradus Vol 4, 2016. 185- 186.old

⁵⁷FEHÉR, SZATMÁRINÉ. 2019. 25. old

⁵⁸ SZATMÁRINÉ, 2019.

⁵⁹ FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 26.- 27. old

⁶⁰ SZATMÁRINÉ 2019.

dramaturgiai szempontok szerint hozzá is adhatók szükséges elemek. Így készül el a forgatókönyv, amelybe belekerülnek még a jelmezek és az eszközök listái is.⁶¹

A módszer alkalmazható majdnem az összes foglalkozási területtel összekapcsolva, amelyekről korábban ejtettem pár szót. Már önmagában a történetben is alkalmazhatóak különféle zenei elemek, éneklés, hangszer használat, mondókázás, tánc, tárgyi szemléltetés. Egyértelműen kapcsolható hozzá a mozgás, mert a történet során a szereplők mozognak mondókák vagy dalos játékok közben, a történet keretein belül. Találkozhatnak a gyermekek matematika és környezeti tapasztalatokkal is, illetve anyanyelvi nevelés szempontjából is fejlődik beszédük és szókincsük,⁶² és képesek lesznek feldolgozni a nonverbális kommunikáció jeleit is. Ebben a módszerben szoros kapcsolat van a mese és a játék világa között.⁶³

1.6.4. A kutatáshoz választott dramatikus módszer jótékony hatása

A módszer magában hordozza a közös játékot, annak örömét, amely által a gyermekek szocializációja és empátiája harmonikusan fejlődik. A résztvevők különféle magatartási formákat ismerhetnek meg és sajátíthatnak el egy-egy mesélés során, miközben megismerik önmagukat, és folyamatosan kialakul reális énképük.⁶⁴

Nem elhanyagolható, hogy a mese-játék ezen fajtája jótékony hatással bír az értelmi fejlődésre: a gondolkodásra, a kreativitásra és képzeletre. Fejlődik a gyermek szöveghez kapcsolódó tartalmi megfigyelésének pontossága, és a történet során önkéntelenül is ok-okozati összefüggéseket keres. Elengedhetetlen a figyelem fejlődése, mely elősegíti a későbbi tanulási folyamatokat, vagyis a módszer nagyban hozzájárul a szövegértés fejlődéséhez.⁶⁵

Fontosnak tartom kiemelni, hogy a dramatikus interaktív mesélést nem azért érdemes alkalmazni csupán, hogy a résztvevők a mesét szerepjátékkal játsszák el, sokkal inkább fontos, hogy a játékforma használata a közös játék és annak öröme miatt történjen. Ebből kifolyólag a díszletet és kellékeket is a minimalizmus jellemzi, vagyis mindezeknek csak szimbolikus szerepe van.⁶⁶

⁶¹ SZATMÁRINÉ Márton Tímea- 3 fontos lépés, hogy a dramatikus interaktív mesélés és történetmondás könnyen megvalósítható legyen 2020.

⁶² FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 30.-31., 39. old

⁶³ FEHÉR, SZATMÁRINÉ, 2019. 36. old

⁶⁴ FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 37.- 38. old

⁶⁵ FEHÉR, SZATMÁRINÉ 2019. 40.- 41. old

⁶⁶ SZATMÁRINÉ 2019.

Egy hasonlat mint záró gondolat

Az elméleti fejezetet a módszer tulajdonosai által alkalmazott nagyszerű hasonlati képpel szeretném lezárni, mely a dramatikus interaktív módszer hatásfokának és korszerűségének megértéséhez kapcsolódik: ez pedig a mozi szimbólum. Ha a gyermek aktív résztvevő a dramatikus interaktív mesélésben, akkor olyan a mesével való játék számára, mintha egy 4D-s moziban ülne. Ha pedig passzív résztvevőként van jelen, a mese akkor is teljesen életre kel számára, és olyan lesz, mintha egy 3D-s mesét nézne. Éppen ezek a dolgok teszik különlegessé és sajátossá a módszert a mai gyermekek számára.⁶⁷

⁶⁷ FEHÉR, 2019. 115. old

II. A dolgozat kutatási folyamatának bemutatása

II.1. A dramatikus interaktív meséléshez tartozó kutatás körülményeinek bemutatása

Pályaművem bevezetőjében már említettem, hogy mesék világa mindig is sokat jelentett számomra. Kora gyermekkorom óta szeretek mesét hallgatni, nézni, olvasni. Mostanra már mondani is legalább ennyire szeretem, mert a mese számomra egy varázslatos utazás. A módszer, amellyel a vizsgálati és kísérleti szakaszban bemutathattam a meséket, egy rendkívül dinamikus mesélést várt el. Minden alkalommal élvezettel készültem a mesemondásra, és az azt követő játékos beszélgetésekre.

Kutatásom helyszíne egy kiskörösi, nagyobb létszámú óvoda volt. Tiszta nagycsoporttal dolgoztam, akik közül nyolc gyermek már iskolába készült. A vizsgálat során az állapotfelméréseken a gyermekek egyénileg vettek részt. Minden diagnosztikai mérés egy nyugodt, csendes fejlesztő szobában történt, ahol zavartalanul dolgozhattunk. Az előmérések után egy mesés fejlesztő tréninget heti rendszerességgel végeztem a kísérleti csoport gyermekeivel. Ezen foglalkozások helyszíne az óvoda egyik csoportszobája volt. A kísérleti csoporttal történő mesés fejlesztés során hétről hétre átvarázsoltuk a csoportszobát egy csodálatos mesebeli helyszínné. Minden egyes mesélési alkalmat ráhangolódással indítottunk, amelyek különféle dramatikus- és anyanyelvi játékokat jelentettek. A kutatásban 5 évesnél idősebb, de 7 évesnél fiatalabb nagycsoportos gyermekek vettek részt.

II.2. A mintavétel és a mérés menete

A vizsgálatban két standard állapotfelmérő teszt (GMP, DIFER) és egy nem standard szövegértést ellenőrző kérdéssor segítségével zajlott a bemeneti és a kimeneti mérés.⁶⁸ A kettő között zajlott a 10 hetes mesés fejlesztő tréning. A kutatás összesen négy oktatási-nevelési hónapot ölelt át. A továbbiakban a vizsgálat menetét pontokba szedve szemléltetem:

1. 22 fő állapotfelmérése GMP-diagnosztikai bemeneti teszt
2. 22 fő állapotfelmérésre a rövid Difer bemeneti teszt
3. Kísérleti és kontroll csoport kialakítása.
4. Dramatikus interaktív formában történő mesemondás (mérési mese 1.)

⁶⁸ Mindhárom mérőeszköz megismerése a kutatást megelőző félévben külön-külön felkészítési időpontban zajlott. Témavezetőm – aki rendelkezik a GMP és a DIFER továbbképzések ismeretével, illetve korábbi dramatikus kutatásaihoz kidolgozta a szövegértés ellenőrző kérdéssorokat – segítségével kigyakorolhattam az adatgyűjtő tesztek használatát, adatrögzítését és elemzési technikáját. (a szerző)

5. Az 1. dramatikus meséhez kapcsolódó hallásutáni szövegértés kikérdező teszt, amely során 16 gyermek került felmérésre.
6. 10 alkalomból álló fejlesztő mesetréning.
7. 22 fő állapotfelmérése GMP- diagnosztika kimeneti teszt
8. 22 fő állapotfelmérése rövid DIFER kimeneti teszt
9. Dramatikus interaktív formában történő mesemondás (mérés mese 2.)
10. Az 1. dramatikus meséhez kapcsolódó hallás utáni szövegértés kikérdező teszt, amely során ismételten 16 gyermek került felmérésre.

A mérések megkezdése előtt, alaposan áttanulmányoztam a GMP, valamint a rövid DIFER programcsomagokat. Először a Gósy Mária által kialakított GMP-diagnosztikát alkalmaztam a gyermekek körében. Minden gyermeket egyesével mértem fel, egy csendes fejlesztő szobában. Az adatokat egy Excel táblázatban foglaltam össze.

Ezt követte a rövid DIFER mérés. Ebben az esetben az óvodapedagógusok segítségemre voltak, mivel a nagycsoportban ők is éppen abban az időszakban mérték fel az iskolaérett gyermekeket ezzel a mérőlappal. Ezáltal, nekem csak azon gyermekeket kellett felmérnem, akik még nem készültek iskolába, de már elmúltak 5 évesek. Ezen eredményeket szintén Excel táblázatba vezettem be az egyszerűbb számítás és átláthatóság érdekében.

A mérések segítségével létrejött minden gyermek kiinduló eredménye, mely az alapokat adta. Az eredmények által kialakult három teljesítmény-csoport. Minden gyermek ellátásra került egy azonosító kóddal. Minden gyermek azonosító kódját feljegyeztem egy külön cetlire, melyekből húzás alapján kerültek ki a kísérleti, valamint kontroll csoport tagjai. A csoportok kialakulása tehát véletlenszerűen alakult. A csoportok összetétele teljesítményük alapján heterogén összetételű volt.

Ezt követően mind a kísérleti, mind a kontroll csoport számára megtörtént az első dramatikus interaktív mesélésem (A szél király), majd ezt egy kapcsolódó szövegértés ellenőrző kérdéssor felmérése követte. A kikérdező tesztek adatait rajtam kívül 5 segítő kutatótársam segítségével egyesével gyűjtöttük össze. Ennek kapcsán azt vizsgáltuk, hogy a gyermekek mennyire emlékeznek a dramatikusan eljátszott mese tartalmára szó szerint és a tartalom mögöttes szerint. Az 5-7 éves korosztály rövid és hosszú távú memóriájának általános jellemzői miatt 60 percen belül szükséges volt felmérni a 16 fős mintát, ezért a szóbeli kikérdezések külön-külön helyiségekben, párhuzamosan zajlottak.

II.2. A kutatás vizsgálati eszközeinek és módszereinek bemutatása

II.2.1 A GMP- diagnosztika bemutatása

A GMP mérőeszköz Gósy Mária magyar fonetikus és nyelvész nevéhez kötődik. Pontos neve: a beszédészlelés és a beszédmegértés folyamatának vizsgálata, fejlesztési javaslatok. Gósy Mária számtalan hasznos és gyakorlati kutatással segítette a tudomány és az óvodapedagógusok szakmai munkáját. Publikációban beszámol a gyermekek anyanyelvi fejlődéséről, annak felméréséről és fejleszthetőségéről. Gósy elsők között kezdett el foglalkozni a magyar anyanyelvű gyermekek beszédészlelési és beszédmegértési folyamatainak vizsgálatával, valamint az eredmények gyakorlati fejlesztési szándékú felhasználásával. Munkája a diagnosztikai méréssel lehetővé tette a beszédzavarok egyfajta tipológiájának megalkotását.⁶⁹ Főbb kutatási területei közé tartozik például, a spontán beszéd jellemzői, a fonetikai és fonológiai folyamat összefüggései, valamint a beszéd szegmentális szerkezete, és végül, de nem utolsósorban, a beszédprodukció és a beszédpercepció atipikus és tipikus folyamatainak megismerése. 1984 és 1988 között, a gyermekek beszédpercepció elmaradás vagy zavar mértékének és helyének feltárására során vizsgálta a 3-12 éves korosztályt.⁷⁰ Ennek eredménye a 2009-ben is frissített GMP-diagnosztikai mérőeszköz.

Az alap tesztcsomag tartalmaz, egy hangzó CD-t, képsort a vizuális memória vizsgálatához, diagnosztika-könyvet, valamint tesztlapokat. A kezesség-vizsgálat tartozékai közé tartozik – amit a vizsgálatot végzőnek kell beszereznie – egy zipzár, egy kis pénztárca, melyben 20 darab színes (4 szín) műanyag kapocs található, illetve egy A/6-os méretű kartonlap van, közepén egy 10 forintos nagyságú lyukkal. A teljes diagnosztika során szükség van 12 darab fakockára (4 szín). A mondatértéséhez szükséges teszt során (4-6 évesek számára) szükség lesz egy 10-10 darab színes képekből álló sorozatra és a hozzájuk tartozó tesztlapra. A dichotikus-teszt CD anyaga mellé tartozik tehát egy tesztlap (lásd 1. melléklet), továbbá a diagnosztika során szükséges alkalmazni a beszédhang-differenciálás tesztlapját, anamnézislapot, a vizsgálati eredmény lapját, egy db színes ceruzát. A GMP1, GMP15 valamint a GMP19 estében szükséges fejhallgató használata.

A GMP1 feladat érdekessége, hogy tartozik hozzá egy G.O.H készülék, beszédhallást szűrő készülék, mely a gyermekek beszédhallás épségének vizsgálatát segíti

⁶⁹ A Nyelvtudományi Kutatóközpont, Általános és Magyar Nyelvészeti Intézet Fonetikai Kutatócsoportjának honlapja

⁷⁰ GÓSY Mária: Beszédészlelési, beszédmegértési zavarok az anyanyelv-elsajátításban, Budapest, Nikol, 1996. 104-113. old.

beépített hangzásokkal. Ez fülhallgatóval elvégezhető művelet. Mérésem során ezt a momentumot nem alkalmaztam, nem állt a készülék rendelkezésemre. Ezt a mozzanatot kiváltotta az óvodapedagógussal történt konzultáció, azzal kapcsolatban, hogy van-e a csoportban olyan gyermek, aki rendelkezik bármiféle hallási problémával.⁷¹

A mérés elvégzéséhez olyan csendes környezet szükséges, melyben a gyermek és a vizsgáló személy kényelmesen elférnek, és amelyben semmi nem tereli el a gyermek figyelmét. A vizsgálaton általában az adatfelvevő felnőtt, és a vizsgált gyermek tartózkodik, de esetenként részt vehet a gyermek szülője is. Az eredmények egyszerűbb átlátásához a mérőlap tipikus jelöléseket használ. A teljesen helyes választ ✓-val jelöli, a tévesztett vagy torzított szót, mondatot - -val, ha a gyermek egyáltalán nem ismételi akkor – jelet alkalmazza. Ezeket a jelöléseket mindig a szó, hangsor és mondat után kell beírni a tesztlapra. A hiányjelre akkor kerül sor, ha a gyermek kihagy valamit. Ha felcseréli a szavak sorrendjét akkor azt is a metatézis jelével (hiányjel) tünteti fel.

A diagnosztikai teszt öt nagy beszédfolyamat területre tekint rá: a beszédészlelésre, a beszédmegértésre, tárolás-előhívásra, a vezérlést vizsgáló részletekre, valamint a kapcsolódó részfolyamatokra. Ezeket a területeket 20 db feladat, vagyis 20 db mérési terület vizsgálja, amelyet számokkal jelöl a szerző, illetve minden szám előtt ott áll, hogy GMP (pl: GMP 14: A beszédritmus észlelésének vizsgálata). Ezeknek a feladatoknak nincs szigorúan meghatározott sorrendje az elvégzés tekintetében, Gósy Mária azonban tesz javaslatot a feladatcsoportokkal kapcsolatban.

A GMP-diagnosztika egy rendkívül körültekintő és jól kifejlesztett felmérési eszköz a 4-8 éves gyermekek számára. A teljes vizsgálat során fontos, hogy a felnőtt mindig biztassa a gyermeket, rossz vagy esetleg ki nem mondott válasz esetén is. A jó választ se dicsérje túl a vizsgáló személy. Akkor sincs semmi baj, ha a gyermek nem hallja az adott szót/mondatot. Mindig bátorítani kell őt, hogy továbbra is magabiztosan tudja végezni a későbbi feladatokat, és ne szegje kedvét egy esetleges rossz válasz.

Vizsgálatom során GMP2, GMP3, GMP4, GMP5, GMP6, GMP7, GMP10, GMP14 feladatokat alkalmaztam, amelyek a beszédészlelést mérték fel, továbbá használtam a GMP8, GMP9 feladatokat is, amelyek a tárolás-előhívás minőségét vizsgálták. Ez annak érdekében történt, hogy megfigyeljem a gyermekek fonémahallását, beszédészlelését, beszédmegértését. Ez a standard eszközhasználat a kutatásban az első helyen foglal helyet,

⁷¹ GÓSY 1996. 10-11.old

azért, hogy fel tudjam mérni és megfigyelhessem a gyermekek beszédpercepciók állapotát, valamint annak fejlődését.

II.2.2. A DIFER programcsomag és a rövid tesztváltozat bemutatása

Nagy József már az 1970-es években foglalkozott az elemi alapkészségek kutatásával óvodások, valamint kisiskolások körében. Ezen kutatások alapján született meg a PREFER (Preventív Fejlettségvizsgáló Rendszer 4-7 éves gyermekek számára) tesztrendszer, amelynek továbbfejlesztéseként jött létre DIFER (DIagnosztikus FEjlődésvizsgáló és kritériumorientált fejlesztő Rendszer 4-8 évesek számára) programcsomag, amely 2004-ben Nagy József, Józsa Krisztián, Vidákovich Tibor, valamint Fazekasné Fenyvesi Margit közös munkájának gyümölcseként látott napvilágot.⁷² A csomag tartalmazza a tesztrendszert (az elemi alapkészségek méréséhez 8 teszt), egy kézikönyvet, melyben megtalálhatók az országos mérési eredmények, valamint leírások arról, hogy melyik tesztet hogyan szükséges elvégezni, értékelni. Tartalmaz továbbá egy fejlődési mutatót, amelybe a gyermek eredményei kerülnek. A programcsomag lehetővé teszi a legfontosabb elemi alapkészségek fejlettségének diagnosztikus mérését, valamint információt ad arról, hogy az adott készségek területén a gyermek milyen szinten áll a mérés időszakában. Hét elemi alapkészség fejlesztését és mérését segíti elő a tesztcsomag. A mért alapkészségek rendkívül fontosak az iskolai tanulás szempontjából. Ezek a képességterületek az iskolaérettség mutatóinak is tekinthetők⁷³:

1. Írásmozgás koordináció: elengedhetetlen előfeltétele az íráskészség elsajátításának. A gyermekeknek 8 különféle vonalrajzolt kell lemásolniuk. Minden vonalrajz három szempont alapján értékelendő: tartalom, elhelyezés és méret szerint. Ezt a vizsgálatot a gyermekek négy fős csoportokban végzik el. Közben a pedagógus egyszeri feladatközlés után távolabbról figyeli a gyermekek szociális aktivitását.

2. Beszédhanghallás: elengedhetetlen az írástanulás és olvasás megkezdéséhez. Három szubtesztből áll. Az első szubteszt váltóhangos szó párokat tartalmaz. A szó párok jelentéskülönbsége egyetlen egy beszédhangon múlik. A szubteszt második része azt figyeli, hogy a gyermek a folyamatos beszéd során mennyire hallja tisztán a beszédhangokat, ez is szó párokkal dolgozik, de ebben az esetben viszont a szó pár egyike helyes ejtésű. Végül a harmadik szubtesztben a gyermek olyan szó párokat hall, amelyek

⁷² JÓZSA Krisztián- Kihívások és lehetőségek az óvodai fejlesztésben, Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Tanszék, Iskolakultúra, 2016/4 16p 59-63.old

⁷³ NAGY, 2016. 5-8. old

lehetnek egyformák, vagy egy beszédhangban eltérhetnek egymástól. Neki választania kell ezek közül megadott tartalmi szempontok alapján.

3. Relációszókincs fejlettsége: nyelvileg közölt információk vételének fontos tényezője. A gyermekeknek nyolc darab térbeli viszonyt ábrázoló képre kell rámutatni, továbbá négy mennyiség típust kell felismeri, négy időbeli helyzetet és négy hasonlósági viszonyt.

4. Számolási készség: meghatározó tényező a matematika tanuláshoz. Elvégzéséhez szükséges 20 db azonos színű és méretű pálcika, amellyel feladatokat kell végeznie a gyermeknek. Ennek vizsgálata hat lépésből áll. Az első három a számlálást vizsgálja, a másik három pedig az alapvető matematikai műveleteket, számkép felismerést, továbbá a számolvasást.

5. Tapasztalati következtetés. A feladatok kettő darab állítással kezdődnek, majd ezt követően a gyermekeknek be kell fejezniük a harmadik megkezdett állítást.

6. Tapasztalati összefüggés-megértés: tanulás, gondolkodás, tudásszerzés fontos része. Nyolc feladatból áll, melyek olyan tartalmi összefüggéseket tartalmaznak, melyek a 4-8 éves gyermekek számára ismerős tapasztalataik alapján, valamit ismerik az összefüggés tartalmát leíró szavaknak jelentését.

7. Szocialitás: társas kapcsolatok kezelésének fejlettsége, eredményes beilleszkedés. A szocialitás fejlettségének vizsgálata egy csoportos és egyéni vizsgálatot foglal magába. Szükséges figyelembe venni a gyermek kapcsolatfelvevő viselkedését, erkölcsi érzékét, feladatvállalási hajlandóságát, valamint feladat tartását.

A vizsgáló személy a fejlődési mutató füzetbe rögzíti a gyermek mérési eredményeit, állapotváltozásait. Ebben a füzetben jelölések könnyítik az áttekinthetőséget, az eredmények kiszámítását. Kétféle jelölést használ a teszt: ?-el jelöli azon készségeket, melyek még nem működnek, vagyis a feladatok megoldása nem jó, és ✓-val azokat a készségeket, melyek működnek, tehát a megoldások jók. A jelöléseket a mérőtáblázat megfelelő mezőiben kell jelölni.

Az írásmozgás kivételével a gyermekek a vizsgálatot egyénileg teljesítik. A tesztnek létezik egy hosszú és egy rövid tesztváltozata is. A hosszú DIFER elvégzése összefüggő három napot vesz igénybe, amely esetében, ajánlott a napi két készség mérésének vizsgálata. Ez körülbelül 15-15 percet vesz igénybe gyermekenként. A DIFER-index (átlagolt számtani mérési érték – végső érték) A rövid DIFER egyetlen (30 perces)

mérésből származó eredmények által ad képet az országos átlaghoz mért fejlettségi szintről (DIFER-index). A rövid DIFER tesztlap feladatai a hosszú DIFER részét képezik (ezeket a feladatokat piros színnel jelölik a felmérő lapokon) (lásd 2. melléklet)⁷⁴.

A kidolgozott standard tesztsomag körültekintő feladatok segítségével állapítja meg a gyermekek kognitív fejlettségi szintjét. A programcsomag eredményeinek felvétele és átláthatósága érdekében, egy alaposan kidolgozott táblázat áll a vizsgáló személy rendelkezésére (lásd: 3. számú melléklet).

Vizsgálatom során, én a rövid DIFER-t alkalmaztam, mert így az információkezelés és -feldolgozás szempontjából a szövegtartalom megértése kapcsán reális mérési adatokhoz juthattam hozzá.

II.2.3. A hallott szöveg megértését vizsgáló kikérdező teszt

A harmadik mérés eszköz, amelyet alkalmaztam, az elhangzó szöveg szó szerinti és tartalmi megértésének ellenőrzésére szolgál. A nem standard tesztlapot Fehér Éva anyanyelv-pedagógus dolgozta ki az óvodásoknak szóló dramatikus interaktív mesélés mesefoglalkozásokhoz, amely által ellenőrizhetővé vált az írni és olvasni nem tudó gyermekek szövegértésének ellenőrzése.⁷⁵ A szövegértés felmérése során szükséges figyelembe venni a gyermekek rövid távú memóriájának kapacitását, vagyis szövegemlékezetét, ezért minden gyermeket fontos az elhangzó mese után 60 percen belül lemérni. Ezen felmérésekben konzulensem, és néhány szaktársam volt segítségemre abban, hogy időben sikeres legyen a mérési folyamat.

Az elhangzó mese után minden vizsgáló személy elvonult egy-egy gyermekkel egy-egy zavartalan környezetbe, hogy a mérés folyamata minél gördülékenyebben menjen és semmi ne terelje el a gyermek figyelmét.

A felmérő lap 17 kérdésből (itemből) állt. Lényeges szempont volt a pontozásnál, hogy a gyermek egész mondattal válaszoljon. A pontozás 1-5 skálán történt, a skála melletti szöveges értékelés tartalma kérdéscsoportonként változott:

- az első hét kérdés a gyermek verbális emlékezetét, valamint beszédképességét vizsgálta,
- a nyolcadik feladat néhány eseménykép segítségével az analógiakövetést figyelte meg,

⁷⁴ NAGY, 2016. 108-117. old

⁷⁵ FEHÉR Éva- A hallás utáni szövegértés fejlesztése az iskolába lépés előtt álló gyermekek körében a dramatikus interaktív mesélési módszer segítségével; Gradus Vol6, 2019 100.old

- a kilencedik, tizennegyedik és tizenkettes kérdés a gyermekek egyéni meglátására és gondolatainak indoklására volt kíváncsi,
- a tízedik kérdés szómagyarázat volt, a mesében előforduló ismeretlen szó felidézésével.
- a tizenharmadik feladat, az elemi számolási készséget és az verbális emlékezetet mérte
- az utolsó három feladat pedig, a DIFER-ben is előforduló tapasztalati következtetésről szólt, amely a mese eseményeihez kötődött.

A hallott szöveg megértését vizsgáló kikérdező teszt sokrétűen vizsgálta a szöveg szó szerinti és a mögöttes megértésének tartalmát, tesztelve az erkölcsi-morális megítélést az egyéni vélemények kikérdezésével. Az értékelő és összesítő táblázata szintén a vizsgáló személy rendelkezésére állt (lásd: 4.számú melléklet).

II.3. A kutatás hipotézisei

A kutatás hipotéziseinek megállapítása előtt alaposan tanulmányoztam Fehér Éva és Szatmáriné Márton Tímea előzetes kutatási anyagait ⁷⁶, és ezekre támaszkodva próbáltam meg saját kontroll csoportos vizsgálatom hipotéziseit megfogalmazni.

H1: Feltételezem, hogy a kísérleti és a kontroll csoport esetében legalább 20%-os teljesítmény különbség figyelhető majd meg a GMP-diagnosztikai teszt által mért beszédmegértés és beszédészlelés területén.

Választ az erre vonatkozó GMP mérés bemeneti és kimeneti adatok vizsgálata által várok.

H2: Feltételezem, hogy a kísérleti csoport a hallott szöveg értését felmérő teszt esetében a fejlődést tekintve, kétszer akkora mértékű javulást ért el, mint a kontroll csoportban résztvevő gyermekek.

Választ az erre vonatkozó hallott szöveg értését felmérő teszt, bemeneti és kimeneti százalékos összeredmények adatainak összehasonlítása által várok.

⁷⁶ Szatmáriné, 2016
Fehér 2019/a
Fehér 2019/b

H3: Feltételezem, hogy a mesetréningen részt vett gyermekek egyéni fejlődését tekintve a GMP és DIFER felmérési átlagainak alapján a gyermekek 10%-nál nagyobb mértékű fejlődést érnek el, míg a kontroll csoport esetében az egyéni fejlődések átlaga nem haladja meg a 10%-ot.

A választ az erre vonatkozó GMP és DIFER bemeneti és kimeneti felmérések %-os átlageredmények segítségével várok.

II.4. A beszédértést fejlesztő mesetréning bemutatása

A kutatási terv alapján heti rendszerességgel tíz közös mesélési alkalom tette ki a hallás utáni szövegértés fejlesztését támogató tréninget. A tervnek megfelelően 2023 január-április hónapban általában heti egy mesélés valósult meg, de időnként előfordult, hogy hetente kétszer vettünk egy varázslatos mesebeli utazáson. A mesélések során leginkább népmeséket alkalmaztam, amelyek vagy több szereplősek voltak és eseményben gazdagok, vagy könnyen bővíthetőek voltak további szereplőkkel, helyszínekkel. A mesélésekhez kapcsolódó megfigyelések, a megvalósított ráhangolódások, illetve az alkalmanként kitűzött fejlesztési célok egy összegző táblázatban áttekinthetőek (lásd: 5. számú melléklet).

Minden mesefoglalkozás első lépése a dramatikus mesélés tervezése volt. Kiválasztottam egy mesét, melyhez készült forgatókönyv⁷⁷, majd a módszer szerint esetenként bővítettem a szereplők számát. Elképzeltem milyen jelmezeket szeretnék alkalmazni, a mesében szereplő jelentős tárgyakat beszereztem, a nagyobb átélés érdekében. Miután mindez megtörtént minden meséhez kerestem dramatikus vagy anyanyelvi játékokat, melyeket a mese témájához igazítottam. Ebéd előtt a kísérleti csoport tagjai bent maradtak velem a csoportszobában, majd egy játékos ráhangolódással elindult a mesetréning foglalkozás.

A megértést támogató mesélési formát követte a szövegértést fejlesztő játékos beszélgetés, ahol a szöveg tartalmi felidézése volt a fókuszban az érzelmeken, a logikus gondolkodáson keresztül, a tapasztalati következtetések által. Minden fejlesztő tevékenység játékos módon történt, egyrészt azért, hogy az óvodáskorú gyermekek ne unják a beszélgetős záró feladatot, másrészt azért, hogy ne kötelező feladatként éljék meg a nyugalmasabb zárást, hanem élményként, akárcsak a mesét.

⁷⁷ FEHÉR -SZATMÁRINÉ, 2019, 100-106.old

Tapasztalatok

Amint felkerült derekamra a mesekendő (a mesélő állandó jelzés értékű eszköze), a gyermekek tudták, hogy kezdődik a mese, majd elfoglalták megszokott helyüket a szőnyegen. Már néhány alkalom után megfigyelhető volt, hogy a gyermekek egyre jobban elsajátítják a mesélési technikát. Nagyjából a harmadik mese során jöttek rá, hogy jelentkezéssel jelezhetik felém, hogy szerepet szeretnének vállalni és egy számukra szimpatikus szereplő bőrébe bújni. Sohasem határoztam el előre, melyik gyermek milyen szerepet kap, ezt mindig a szituáció döntötte el.

Szintén a harmadik mesélés során, már több gyermek esetében előfordul az improvizációs kezdeményezés is. Egyre könnyebben léptek szerepbe, jelenítették meg azokat, használták a mimikájukat, próbálgatták a karakterek beszédét és testbeszédét, amelyeket rajtam keresztül tudtak másolni a mesélés folyamán.

Néhány alkalom után, örömmel láttam, hogy a visszahúzódó gyermekek is egyre nagyobb örömmel vállaltak és jelentkeztek az aktív szerepekre is.

.

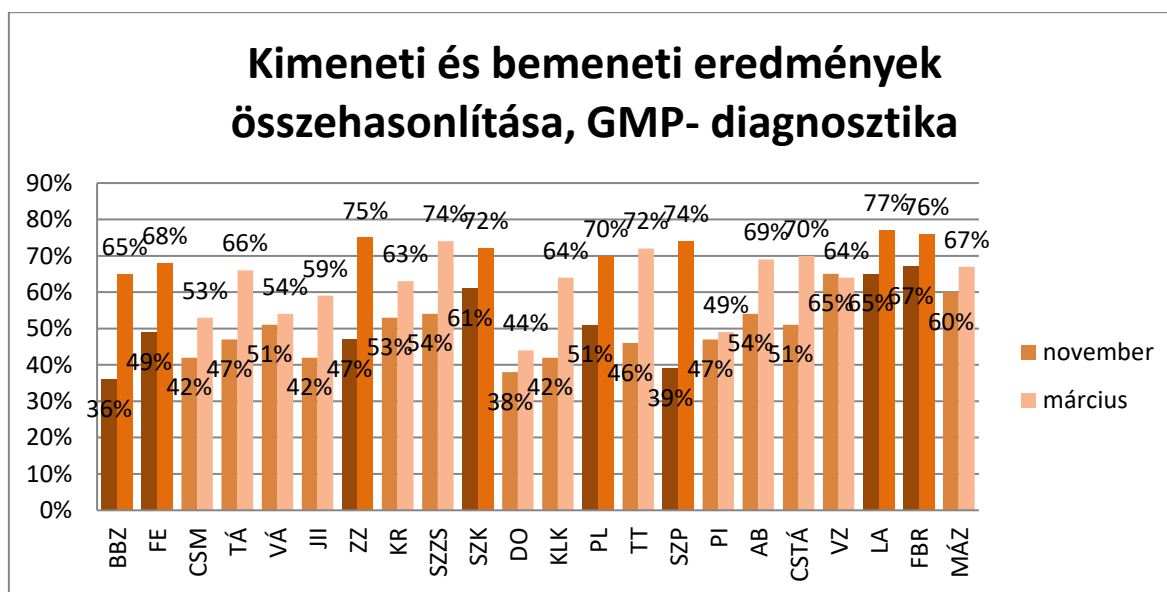
II. A kísérleti és a kontroll csoport vizsgálati eredményeinek bemutatása

A fejezet bekezdéseiben először a GMP novemberi és márciusi eredményei tekinthetők meg összesítésben, jól átláthatóan elkülönítve egymástól. Ezt követi a rövid DIFER adatainak bemutatása, szintén a bemeneti és kimeneti mérések összehasonlításaképpen, majd végül a Hallás utáni szövegértést ellenőrző teszt fejlődési eredményei figyelhetők meg.

III.1. Az adatközlő tesztek bemeneti és kimeneti eredményeinek szemléltetése összegző diagrammokon

III.1.1 A GMP-tesztek eredményeinek bemutatása

A GMP-diagnosztika bemeneti felmérésre 2022 novemberében került sor, amelyben minden adott óvodai csoportba járó gyermek részt vett (22 fő). A kimeneti mérés márciusban zajlott. Utóbbi mérésben már csak a kísérleti és a kontroll csoport tagjainak felmérése történt meg. A következő diagram a kutatásban résztvevő gyermekek bemeneti (a bal oldali oszlopok) és kimeneti (a jobb oldali oszlopok) GMP eredményeihez kapcsolódó képességállapotokat ábrázoló oszlopai láthatóak. A sötét színárnyalatú oszlopok a kísérleti csoport tagjait jelölik, akik a kísérleti csoporthoz tartoztak, és akik részt vettek a meséken keresztül történt szövegértés fejlesztésben. A világos színárnyalattal jelölt oszlopok mutatják a kontroll csoport tagjainak eredményeit, valamint azon gyermekeket, akik a hallott szöveg értését vizsgáló felmérésen nem tudtak részt venni.

1. számú diagram: A GMP- diagnosztika kimeneti és bemeneti eredmények összehasonlítása

Az összehasonlító diagrammon keresztül megfigyelhető, hogy milyen mértékű volt azon gyermekek készségterületeinek fejlődése, akik 10 alkalommal részt vettek a mesélésekben. Készült egy táblázat, melyben a gyermekek GMP-re vonatkozó bemeneti és kimeneti részeredményei megtekinthetők. Ezen táblázat alapján készült el a fent látható 1. számú diagram összegzése. (lásd: 6.számú melléklet)

A leglátványosabb fejlődést a kísérleti csoportban résztvevő BBZ és SZP érte el, akik közel 30%-os egyéni javulást értek el a mesetréning után. A gyermekeken egyébként hétről hétre mesélőként is megfigyelhető volt a fejlődés.

Szintén a kísérleti csoportban résztvevő gyermekek közül igen látványos fejlődés figyelhető meg ZZ esetében. A gyermek közel 20%-os önfejlődéssel zárta a fejlesztő folyamatot.

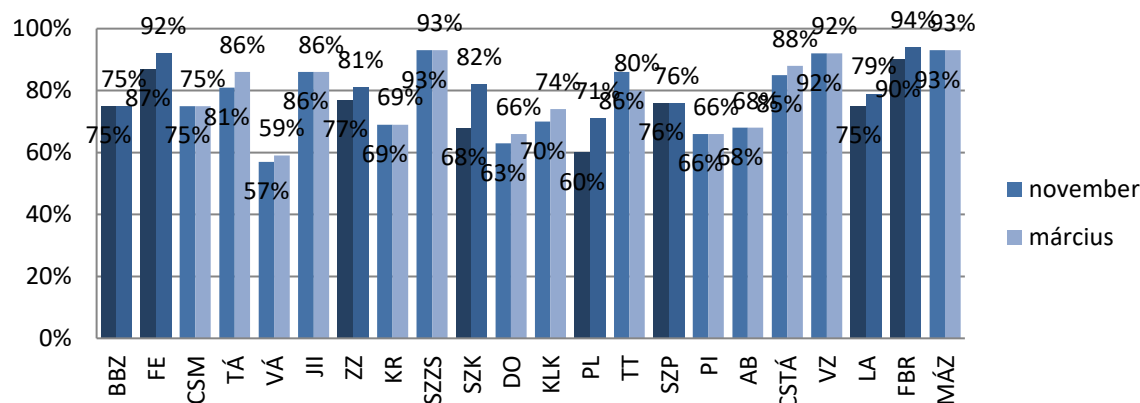
LA és FBR esetében mindez csak 10% körül történt meg, de fontos látni azt is, hogy ők a bemeneti mérés során már eleve magasabb eredményekkel indultak.

A kontroll csoport tekintetében mások a mutatók. Néhány gyermek esetében, mint például SZZS, szintén látványos fejlődés látható fejlesztés nélkül is, esetében pontosan 20%-os spontán javulás figyelhető meg. A többi kontroll csoportos gyermek eredménye már kevésbé kimagasló, a legtöbbjük esetében néhány százalékos önfejlődés figyelhető meg.

III.1.2. A rövid DIFER-teszt eredményeinek bemutatása

Szintén 2022 novemberében végeztem el a rövid DIFER vizsgálatot is, amelyben minden adott óvodai csoportba járó gyermek részt vett (22 fő). A kimeneti mérés, akárcsak a GMP-diagnosztika esetében, szintén márciusban zajlott le. Ebben a mérésben már csak a kísérleti és a kontroll csoport tagjainak felmérése történt meg. A következő diagrammon a kutatásban résztvevő gyermekek bemeneti (a bal oldali oszlopok) és kimeneti (a jobb oldali oszlopok) rövid DIFER eredményeihez kapcsolódó képességállapotokat ábrázoló oszlopok láthatóak. A sötét színárnyalatú oszlopok a kísérleti csoport tagjait jelölik, akik részt vettek a meséken keresztül történt szövegértésének fejlesztésében. A világos színárnyalattal jelölt oszlopok mutatják a kontroll csoport tagjainak eredményeit, valamint azon gyermekeket, akik a hallott szöveg értését vizsgáló felmérésen nem tudtam részt venni.

Kimeneti és bemeneti eredmények összehasonlítása, DIFFER programcsomag

2. számú diagram: A rövid DIFER bemeneti és kimeneti eredmények összehasonlítása

SZK esetében figyelhető meg a legnagyobb mértékű fejlődés a rövid DIFER-t tekintve, ugyanis 14%-os önfejlődést mutat. Minden más gyermek esetében csak néhány %-os fejlődés figyelhető meg, vagy, hogy teljes mértékben ugyan úgy teljesített mindkét felmérés során. Mindez nagyon meglepő volt számomra a GMP eredmények után.

Készült egy táblázat, melyben a gyermekek DIFER-re vonatkozó bemeneti és kimeneti részeredményei megtekinthetők, melyekből az fenti 2. számú diagram eredményei származnak. (lásd: 7.számú melléklet)

BBZ esetében például a DIFER felméréseit tekintve, nem figyelhető meg fejlődés, hiszen mindkét mérés esetében 75%-os teljesítményt ért el. SZP eredményeit tekintve ugyanaz mondható el, mint a korábbi gyermek esetében, nincs kimutatható fejlődés. Mindkét gyermek a kísérleti csoport tagja.

A kísérleti csoport többi gyermeke esetén némi változás látható, minden esetben néhány %-os különbség figyelhető meg.

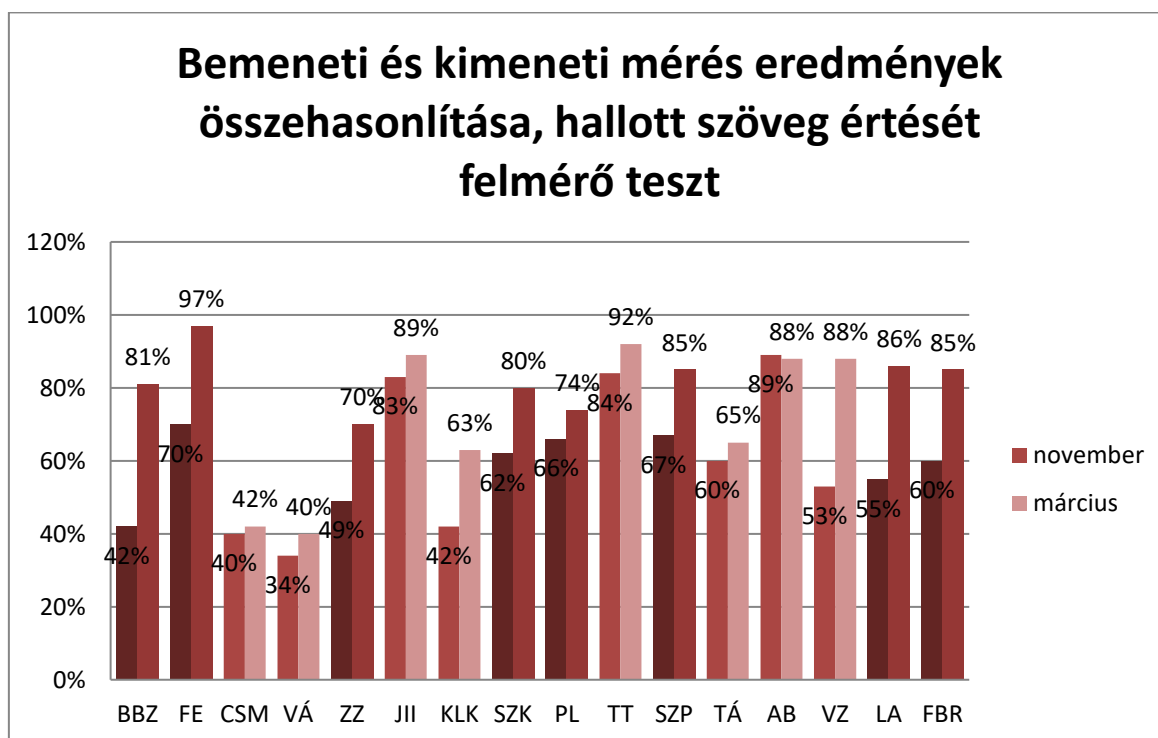
A kontroll csoport esetén szinte minden gyermek ugyanazon eredményeket produkált novemberben és márciusban egyaránt. A kontroll csoport esetében tehát még kevesebb egyéni fejlődés figyelhető meg, mint a kísérleti csoport esetében.

III.1.3. A hallott szöveg értését felmérő kikérdező teszt eredményeinek bemutatása

Az első hallott szöveg értését felmérő teszt 2023 februárjában valósult meg. Ezen a felmérésen betegség miatt mindössze 16 gyermek tudott részt venni, ezért a kísérleti és a kontroll csoport tagjainak száma 16 fő lett (8-8 fő véletlenszerű kiválasztással). A következő diagrammon a kutatásban résztvevő gyermekek bemeneti (a bal oldali oszlopok) és kimeneti (a jobb oldali oszlopok) szövegértés mérés eredményeihez kapcsolódó képességállapotokat ábrázoló oszlopok láthatóak. A sötét színárnyalatú oszlopok a kísérleti csoport tagjait jelölik, akik részt vettek a mesetréningen. A pasztell színárnyalattal jelölt oszlopok mutatják a kontroll csoport tagjainak eredményeit.

A 10 alkalomból álló fejlesztést követően, márciusban került sor a hallott szöveg értését felmérő teszt kimeneti mérésére

A továbbiakban ennek a 8+8 alanynak a kimeneti szövegértés tesztjét szemléltettem.

3. diagram: Hallott szöveg értését mérő teszt, bemeneti és kimeneti eredményei

A hallott szöveg értését felmérő teszt esetében is szépen visszatükröződik a gyermekek fejlődésének eredménye, melyeket most egyénileg is szemléltek, hiszen rendkívül kevés gyermek eredményét tudom így módon bemutatni.

Készült egy táblázat, melyben a gyermekek Hallott szöveg értését mérő tesztre vonatkozó bemeneti és kimeneti részeredményei megtekinthetők, melyekből az fenti 3. számú diagram eredményei származnak. (lásd: 8. számú melléklet)

A kísérleti csoportban résztvevők közül szeretném kiemelni BBZ-t, aki ezen felmérés esetében is hatalmas fejlődést ért el, közel 40%-os egyéni javulás figyelhető meg esetében nála.

FE márciusi eredményei rendkívül figyelemre méltóak, hiszen csaknem 100%-os teljesítménnyel zárta eme felmérést.

SZP szintén igen szép eredményekkel zártak, márciusra több mint 80%-ot érte el.

SZP fejlődése közel 20%-ot jelent PL is szép eredményekkel büszkélkedhet, sok fejlődést tapasztalhatunk az ő esetükben is.

A kontroll csoport tagjait tekintve kismértékű változás tapasztalható. A legnagyobb fejlődést ebben a csoportban TT érte el, közel 10%-al. A többi esetben leginkább néhány százalékos különbség figyelhető csak meg.

III.2. A kísérleti csoport tagjainak egyéni megfigyelése

A kísérleti csoport összeállítása véletlenszerűen történt, így az fejlettségi mutatók rendkívül változatos eredményeket produkáltak. Voltak gyermekek, akik már az első mesélés alkalmával szívesen léptek aktív szereplőként a játékba, míg voltak, akik inkább csak passzív szereplőként szemléltek a történetet, ezen gyermek is hétről-hétre egyre inkább feloldódtak. A mesetréning végére minden gyermek bátran lépett egy-egy aktív szereplő bőrébe is. Némely gyermek esetében nehézséget jelentett a figyelem fenntartása, főként mikor passzív résztvevőként vett részt, vagy az ő szereplője éppen a háttérbe szorult. Minden alkalommal lelkesen és odafigyelve csinálták végig a játékos szövegellenőrző feladatokat is.

A továbbiakban a tízedik mese-játék elhangzását követő fejlődési napló leírásait közlöm, a kísérleti csoportomban résztvevő gyermekek egyéni fejlődést foglalja össze.

ZZ egy nagyon félénk gyermek, aki normál fejlődési ütemű standard eredményeket ért el. A gyermek már a második mesélés során jelentkezett szerepre elsők között, természetesen megadtam neki a lehetőséget. Bizonytalan kiállással főszereplőt választott, és csak egy idő után kezdte el élvezni a játékot, elengedte gátlásait. A GMP- diagnosztika kimeneti

eredményeit a fejlesztések után és kezdeti eredmények alapján, novemberben a gyermek 45 pontot ért el az első vizsgálat során, majd a mesékkel történő fejlesztések után az eredménye felugrott 72 pontra, közel 30 pontos különbség látható a kiinduló pont és a kimeneti teszt eredménye között. Lenyűgözőnek találtam ezt az eredményét, nem beszélve arról, hogy a gyermek már gátlások nélkül képes volt játszani néhány alkalom után. A dramatikus felmérést tekintve is jelentős változás figyelhető meg a 10 alkalmas mesetréning után.

BBZ a társai között nagyon harsány gyermek, a meséléseken azonban kezdetben egyáltalán nem szeretett volna részt venni, legalábbis mint aktív szereplő. Passzív szereplőként a többi gyermekkel együtt végezte dolgát. Néhány mesélés után észrevettem, hogy egyre sűrűbben jelentkezik, hogy ő maga is szeretne szerepbe lépni és aktív szereplőként is kipróbálni magát, mely látszólag igencsak megtetszett neki. Szintén nagyon látványos fejlődésen ment keresztül a gyermek, a GMP-diagnosztika bemeneti teszten mindössze 35 pontot gyűjtött össze, míg a kimeneti felmérés esetében teljesítménye 62,5 pontot ért. Érdekes módon a DIFER mérés esetében nem figyelhető meg változás, mindkét esetben 75%-os eredményt ért el. A hallott szövegértését mérő teszt esetében közel 40%-os különbség figyelhető meg.

LA és FBR a bemeneti felmérések során is nagyon jó eredményeket szereztek, mindketten 60 pont felett teljesítettek már novemberben is. Az ő esetükben is figyelhető meg némi fejlődés. A 10 mesélési alkalom után mindketten 70 pont feletti eredményt értek el. Végig nagyon aktívan és figyelmesen vettek részt a mesetréningen. LA eleinte nem szeretett volna szerepbe lépni, de első szerepbe lépését annyira élvezte, hogy utána több alkalommal bátran jelentkezett. FBR egy nagyon jó képességű gyermek, aki már az iskolára készül. Azt gondolom ez meg is látszik teljesítményén. Esetében többször előfordult a szöveg improvizációja, mindig örömmel vállalt különféle szerepeket.

PL egy nagyon közvetlen gyermek, aki bármibe szívesen becsatlakozik, viszont figyelme sokszor szétszórt és elkalandozó. Azonban az ő esetében is kiemelkedő a fejlődés, novemberben 49 pontot ért el a gyermek a GMP-diagnosztikán, majd a felmérések végére 67 pontot szerzett a gyermek. Megfigyeléseim szerint figyelme is egyre jobban tudott fókuszálni néhány mesélés után.

FE már az első mesélésnél rendkívüli aktivitást mutatott, nagyon szeretett szerepbe lépni, de még nem tudta lekövetni a szereplők mimikáját és beszédstílusát. Néhány mesélés után már teljesen bele tudta élni magát a szerepbe. Esetében is előfordult az improvizáció. Jó képességű gyermek. FE a GMP-diagnosztika bemeneti mérésén 47 pontot ért el, mely a mesélések után 66 ponttá alakult át. Iskolába készül ősszel, így a figyelem fejlődésének szempontjából sokat jelentett neki a mesetréning. A hallott szövegértését mérő teszt, kimeneti tesztjén csaknem 100%-os teljesítményt ért el.

SZK is szép eredménnyel indult neki a meséléseknek a GMP-diagnosztikát tekintve. 59 pontot ért el a novemberi mérés alkalmával, majd 10 mesei alkalommal később 69 pontot szerzett a gyermek. Nagyon alapos figyelemmel kísérte végig az összes mesét akár aktív akár passzív szereplőként vett részt. Lelkesen, élvezettel játszott mindvégig.

SZP örömmel bújt a szereplők bőrébe. Minden alkalommal szívesen szerepelt, elsőként lendült a keze a magasba egy-egy szerepfelajánlás során. Ügyesen lekövette a szereplők beszédstílusát, mimikáját. A GMP-diagnosztika bemeneti felmérésén mindössze 37 pontot ért el, mely a fejlesztések végére elérte a 71,5 pontot

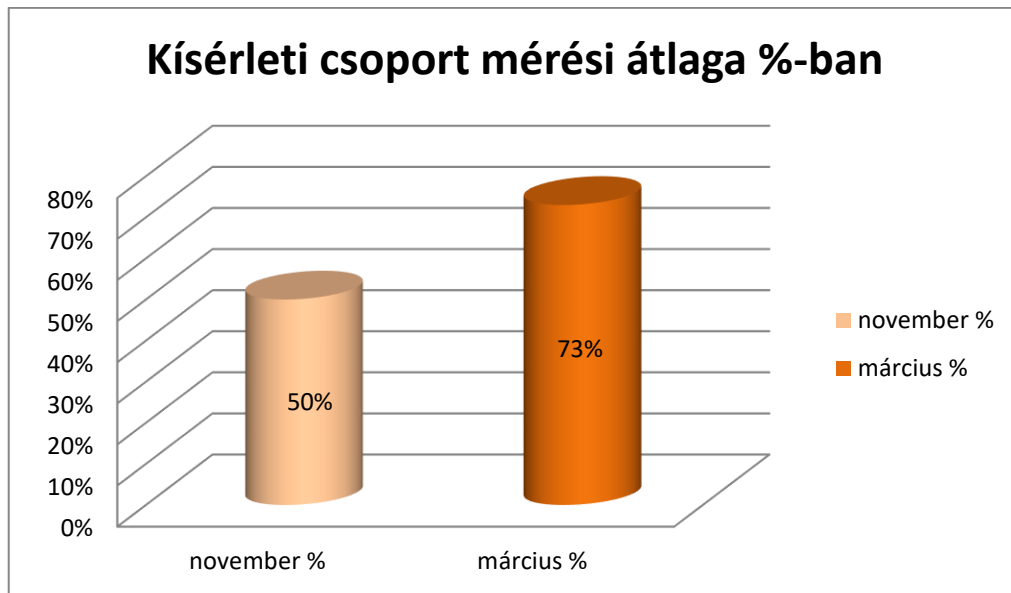
A gyermekek végig nagyon élvezték a mesetréninget. Minden szerepfelajánlásra lelkesen jelentkeztek, mert szerettek volna egy-egy szereplő bőrébe bújni. Rá tudtak csodálkozni a történetekre melyek a mesében zajlottak, időnként jól szórakoztak a mese egy-egy mókásabb részén. A mese utáni játékos fejlesztésekben is szívesen vettek részt, odafigyeltek, mivel mindez a játékosság és tevékenységközpontúság elvét követte.

Magam részéről rendkívül hasznosnak gondolom az óvodában az ilyen szintű és jellegű foglalkozást a mesékkal az iskolába lépő gyermekek számára, hiszen magam is tapasztaltam, hogy a módszer és a fejlesztések segítségével hogyan alakult a gyermek figyelme és koncentrációja, amely a tanuláshoz az iskolában már elengedhetetlen. A 10 alkalom segítségével megtapasztalhattam a kísérleti csoport esetében, hogy a játszók figyelme egyre tartósabbá vált.

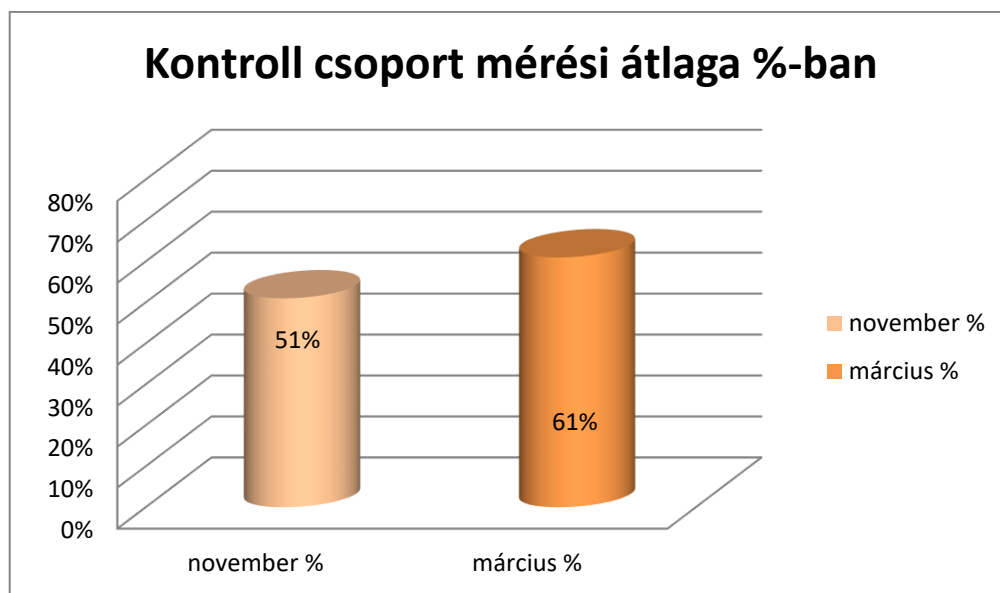
III.3. A hipotézisek elemzése és összegzése

Első hipotézisemben (H1) azt feltételeztem, hogy „a kísérleti és a kontroll csoport esetében legalább 20%-os teljesítmény különbség figyelhető majd meg a GMP-diagnosztikai teszt által mért beszédmegértés és beszédészlelés területén.”

A hipotézis igazolásához oszlopdiagrammokon szeretném szemléltetni az eredményeket.

4. számú diagram: A kísérleti csoport GMP mérési átlagai százalékban kifejezve

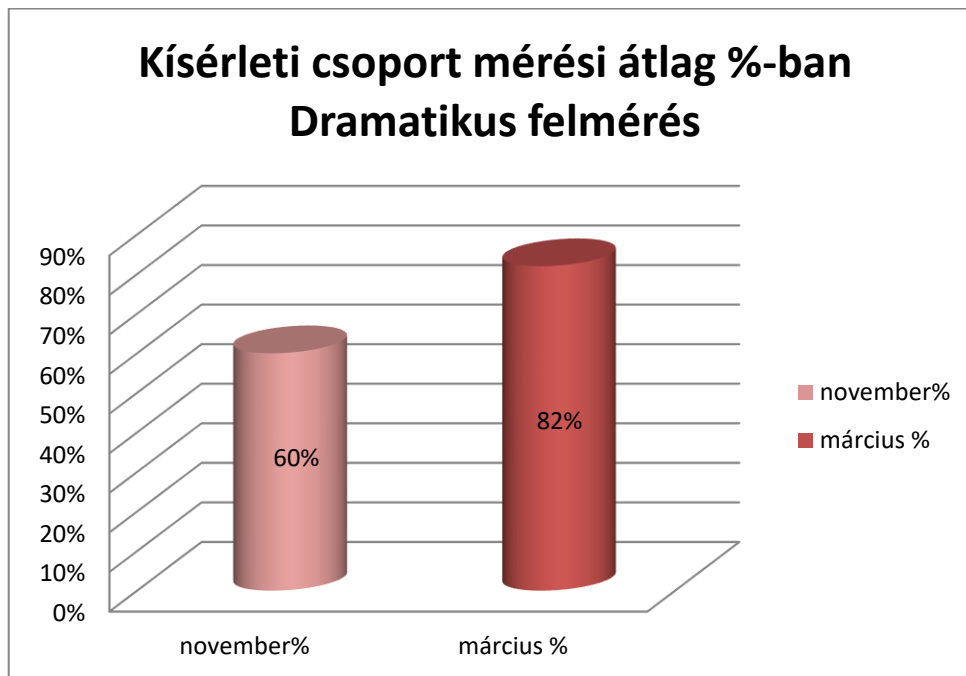

5. számú diagram: A kontroll csoport GMP mérési átlagai százalékban kifejezve

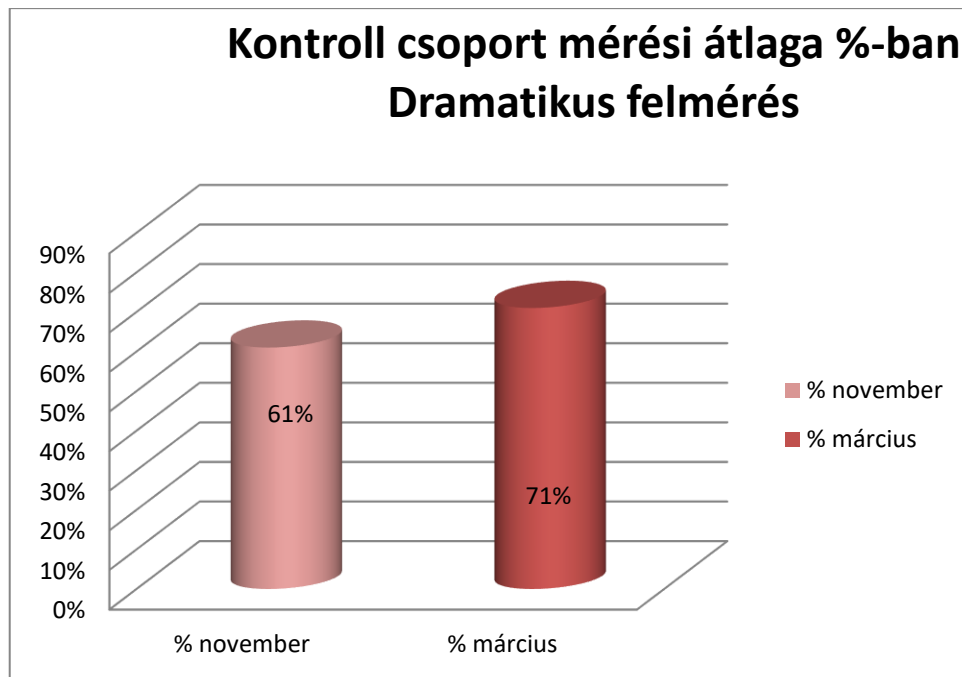
A fent látható diagramokon jól megmutatkozik, hogy felvetésem beigazolódott. A kísérleti csoportban résztvevő gyermekek a fejlesztések alkalmával legalább 20%-os átlaggal (pontosan 23%-al) jobban teljesítettek a második mérés során. Bizonyos mértékű fejlődés a

kontroll csoport esetében is megfigyelhető (10%), de ez jóval kevesebb, mint a kísérleti csoport esetében, ami annak köszönhető, hogy a kísérleti csoport tagjainál önfejlődési aránya nagyobb volt a célirányos fejlesztésnek köszönhetően.

Második hipotézisemben (H2), azt feltételeztem, hogy „*a kísérleti csoport a hallott szöveg értését felmérő teszt esetében a fejlődést tekintve, kétszer akkora mértékű javulást ért el, mint a kontroll csoportban résztvevő gyermekek.*” A hipotézis igazolásához oszlopdiagramokon szeretném szemléltetni az eredményeket, miszerint azt gondolom, a kísérleti csoport valóban kétszer jobb átlageredménnyel teljesített a kimeneti felmérés során.

6. számú diagram: A kísérleti csoport hallott szöveg értését mérő teszt mérési átlagai százalékban kifejezve

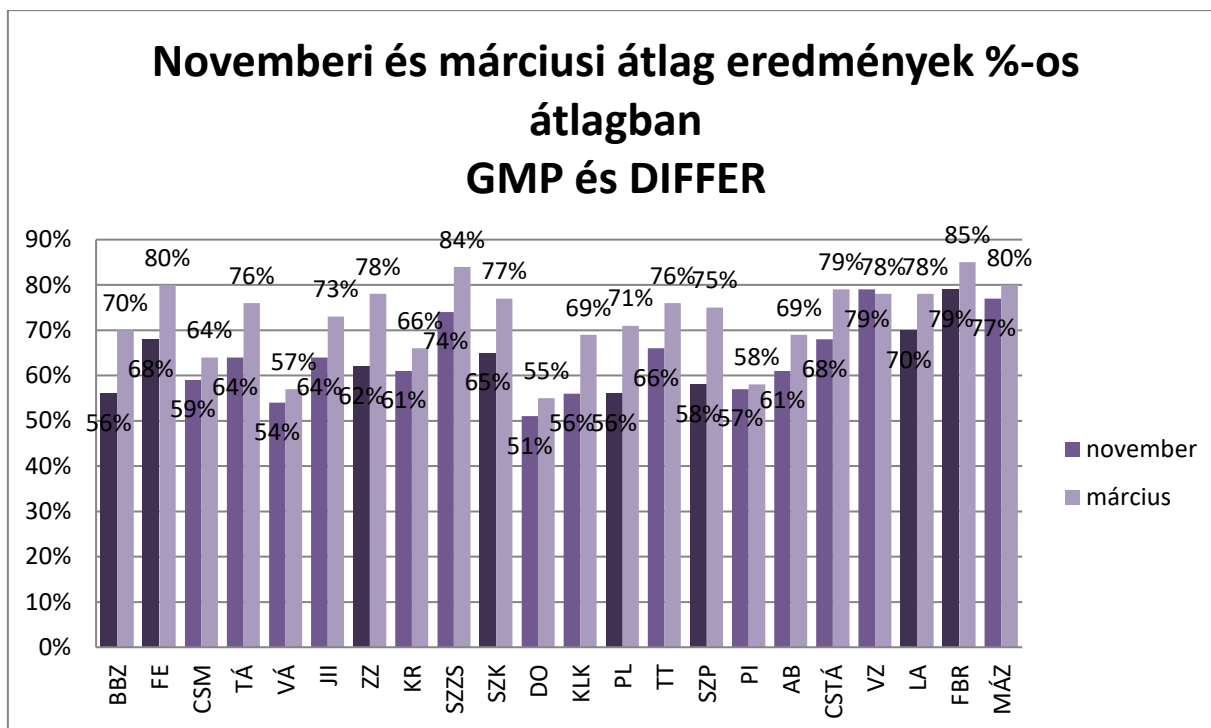

7. számú diagram: A kontroll csoport hallott szöveg értését mérő teszt mérési átlagai százalékban kifejezve

Látható, hogy a kontroll csoport esetében a fejlődés mindössze átlagosan 10%-os, ezzel szemben a kísérleti csoport 21%-os fejlődést mutat. Így tehát e hipotézisem beigazolódott, hiszen a kísérleti csoport kétszer akkora mértékben fejlődött a tréning ideje alatt, mint a kontroll csoport. Azt gondolom az eredmények így is magukért beszélnek, de talán még pontosabb eredmények állnának rendelkezésemre, amennyiben minden gyermek részt vett volna ezen felmérés folyamán is.

Harmadik hipotézisemben (H3), azt feltételeztem, hogy „*hogy a mesetréningen részt vett gyermekek egyéni fejlődését tekintve a GMP és DIFER felmérési átlagainak alapján a gyermekek 10%-nál nagyobb mértékű fejlődést érnek el, míg a kontroll csoport esetében az egyéni fejlődések átlaga nem haladja meg a 10%-ot.*”

A hipotézis igazolásához oszlopdiagramokon szeretném szemléltetni az eredményeket.

8. számú diagram: A gyermekek egyéni fejlődését szemléltető diagram

A diagram segítségével megfigyelhetők az eredmények. A kísérleti csoport esetében két gyermek (LA és FBR) kivételével minden gyermek legalább 10%-os egyéni önfejlődést ért el a GMP és DIFER átlageredmények alapján.

A kontroll csoport esetében megfigyelhető, hogy 10%-nál magasabb egyéni fejlődést csak néhány gyermek ért el. Így a harmadik hipotézis részben igazolás nyert.

Zárószó

Pályaművem kutatási fejezetiben a dramatikus interaktív meséléssel történő mesetréning a gyermekek beszédpercepciójára, általános készségterületeire és a hallás utáni szövegértésre gyakorolt fejlesztő hatását mutattam be. A gyermekek hetente vettek részt a meséléseken, melyekhez minden alkalommal különféle játékos beszédfejlesztő játék is tartozott. A hiteles eredmények bemutatása és megfigyelése érdekében segítségemre volt a GMP-diagnosztika, a rövid DIFER és a hallott szöveg értésének mérését ellenőrző nem standard felmérő teszt. Mindezek segítségével figyeltem meg a kísérleti csoport önfejlődését, és a kontroll csoporthoz viszonyított állapotváltozásait. Úgy gondolom a mesetréning elérte a rendelkezésemre álló minta körében az általam kitűzött célját.

A fejlesztő mesetréning eredményei és megfigyelései alapján elmondhatom, hogy minden kísérleti csoporttag esetében látványos volt a személyiségfejlődés, a szociális érzékenység változása, valamint az önkifejezésük módja. Az eleinte nehezen bevonható gyermekek később szívesen bekapcsolódtak a mesébe, majd szerepeket is vállaltak. Azon gyermekek figyelme is tartóssá vált, akikre általában jellemző volt, hogy nehezen tudtak egy dologra hosszan fókuszálni.

A vizsgálati eredmények fényében nem meglepő, ha azt gondolom, hogy igazán fontos lenne a családokban a napi szintű mesélés, az óvodai csoportszobákban pedig a dramatikus interaktív mesélés időszakos alkalmazása (legalább két-háromhetente egy-egy alkalommal). Támaszkodom eme kijelentésemnél a kutatási tapasztalataimra, illetve a vizsgálati adatokra, amelyek számszerűsítve is kimutatták, hogy a gyermekek több részkészség területen is szép fejlődési eredményeket értek el: köszönhető a rendszeres mesélésnek, valamint a dramatikus módszer hatékonyságának és sokszínűségének.

Jelen kutatásom mindössze néhány hónapot ölelt fel, de már ez idő alatt is látható volt a képességek fejlődése. Óvodapedagógusként érdemes lenne ezen méréseket alkalmazni az év elején, illetve végén, hogy a csoportvezető maga is tisztában legyen a rá bízott gyermek képességállapotával, azzal, hogy hol éppen tartanak a fejlődésben, valamint, hogy honnan hová jutottak el 8-9 nevelési hónap alatt.

Magam részéről beszámolhatok arról, hogy a mesetréning minden percét élveztem, hétről hétre vártam, hogy ismét elutazzunk a gyermekekkel a mesék világába. Minden alkalommal tanultam az esetleges hibáimból, amelyekre a következő mesealkalommal már

próbáltam figyelni. Ami a legfontosabb tapasztalat részemről, hogy a rengeteg szövegtanulás és eszközkészítés ellenére mindig élvezettel és szeretettel készültem és meséltem a gyermekeknek, mert tudtam, minden egyes alkalommal közelebb és közelebb hozhatom őket a fantázia világához.

Az elmúlt másfél év során alaposan áttanulmányoztam az általam fejlesztési szándékkal alkalmazott vizsgálati módszer rejtelseit. Korábban, sőt még az első mesélés alkalmával is, féltem a fejből mondott szövegmondástól, azonban a hetek során megtanultam, hogy az élő mese és a mesélő közvetlen szerepe mennyire fontos a gyermekek életében. Visszatekintve kutatásomra, nem gondolom, hogy bármit másképp tennék. Nemcsak hipotéziseimre, de kutatási kérdéseimre is megkaptam a válaszokat.

IRODALOMJEGYZÉK

Könyvek

1. BOLDIZSÁR Ildikó- Meseterápia (Mesék a gyógyításban és a mindennapokban); Budapest, Magvető kiadó, 2019. p. 368
2. BRUNO Bettelheim- A mese bővölete és a bontakozó gyermeki lélek; Budapest, Corvina kiadó, 2013. p. 347
3. DANKÓ Ervinné- Irodalmi nevelés az óvodában, Budapest, Okker kiadó 2004. p.231
4. GÓSY Mária- Beszéd és óvoda; Budapest, Nikol GMK kiadó, 2002. p. 144
5. GÓSY Mária- GMP- diagnosztika; Budapest, NIKOL KKT 1996. p. 73
6. FEHÉR Ágota, MEFYERINÉ Runyó Anna- A mese szerepe a nevelésben, oktatásban; Vác, Felelős kiadó: az Apor Vilmos Katolikus Főiskola rektora 2018. p. 175
7. FEHÉR Éva, SZATMÁRINÉ Márton Tímea- Szerepjáték mese-játék; Kecskemét, Mese Mese Játék Könyvek – lektorált szerzői kiadás, 2019. p. 126
8. KÁDÁR Annamária- Mesepszichológia- Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban; Budapest, Kulcslyuk kiadó, 2012. p. 376
9. KÁDÁR Annamária- Mesepszichológia 2.- Útavaló kényes nevelési helyzetekhez; Budapest, Kulcslyuk kiadók, 2014. p. 363
10. KÁDÁR Annamária, KERÉKES Valéria- Mesepszichológia a gyakorlatban. Budapest, Kulcslyuk kiadó, 2017. p. 272
11. KOVÁCS Ágnes (szerk.): Icinke- picinke- Népmesék óvodásoknak. Budapest: Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó Kft., 2020
12. MÉREI Ferenc – BINÉT Ágnes- Gyermek lélektan; Budapest, Gondolat könyvkiadó, 1970. 303.old
13. NAGY József- Fejlesztés mesékkal; Szeged, Mozaik kiadó, 2009. p. 216p
14. NAGY József, JÓZSA Krisztián, VIDÁKOVICH Tibor, FAZEKASNÉ Fenyvesi Margit- DIFER Programcsomag- Az elemi alapkészségek fejlődése 4-8 éves korban; Szeged, 2016. második változatlan kiadás
15. SZATMÁRINÉ Márton Tímea- Hallom, Játsszom, Értem! Hallás utáni szövegértés fejlesztése interaktív meséléssel; Petőfi Sándor Gyakorló Általános Iskola és Óvoda, Pallasz Athéné Egyetem, Magyarország, Gradus Vol 4, 2016.
16. SZÁVAI Ilona- Mint a mesében? Tanulmányok a mese fontosságáról; Budapest, Pont kiadó, 2009. p. 112.E

Folyóiratok:

1. ANTALFAI Márta, BAJZÉTH Mária, BOLDIZSÁR Ildikó, BOTH Gabi, BUMBERÁK Maja, GREGUS László, JUHÁSZ László, KÁDÁR Annamária, KERÉKES Valéria, LENTULAY Edina, TÖRÖK Gabriella- FORDULÓPONT- A mese hídszerepe?; 63.szám, Budapest, Pont kiadó, 2014/1 p. 120
2. BÁLINT Péter, HELTAI Miklós, SZÁVAI Géza, SZVETELSZKY Zsuzsanna, KOVÁCSNÉ Mogyorósi Erika, MARIK Noémi, DALI Endre, DIENES Éva,

GÁSZPOR Réka, JEAN-PIERRE Liégeois, RÁTKAY Csaba, TÖLGYESSY Zsuzsanna- FORDULÓPONT - Mesék várai?; 44.szám, Budapest, Pont kiadó, 2009/2. p. 112

3. FEHÉR Éva- Szerepjáték, mese- játék, avagy bevonódás a mesébe játékkal; Gradus Vol 6, 2019. pp. 109-122.
https://gradus.kefo.hu/archive/2019-4/2019_4_CSC_012_Feher.pdf
4. FEHÉR Éva- A hallás utáni szövegértés fejlesztése az iskolába lépés előtt álló gyermekek körében a dramatikus interaktív mesélési módszer segítségével; Gradus Vol6, 2019. pp. 93-103.
[2019_4_CSC_011_Feher.pdf \(kefo.hu\)](https://gradus.kefo.hu/archive/2019-4/2019_4_CSC_011_Feher.pdf)
5. JÓZSA Krisztián- Kihívások és lehetőségek az óvodai fejlesztésben, Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Tanszék, Iskolakultúra, 2016/4 16p 59-74
[06.pdf \(mtak.hu\)](https://www.mtak.hu/11256/1/06.pdf)
6. SZATMÁRINÉ Márton Tímea- Mi is az a dramatikus interaktív mesélés és történetmondás?; 2019
https://mesemesejatek.blog.hu/2019/02/09/dramatikus_interaktiv_meseles
7. SZATMÁRINÉ Márton Tímea- Hallom, Játsszom, Értem! Hallás utáni szövegértés fejlesztése interaktív meséléssel; Petőfi Sándor Gyakorló Általános Iskola és Óvoda, Pallasz Athéné Egyetem, Magyarország, Gradus Vol 4, 2016 pp. 183-193.
[A MESEMONDÓK TITKAIRÓL \(mtak.hu\)](https://www.mtak.hu/11256/1/A_MESEMONDOK_TITKAIROL.pdf)
8. SZATMÁRINÉ Márton Tímea- 3 fontos lépés, hogy a dramatikus interaktív mesélés és történetmondás könnyen megvalósítható legyen; 2020
https://mesemesejatek.blog.hu/2020/01/31/3_fontos_lepes_hogy_a_dramatikus_interaktiv_meseles_es_tortenetmondas_konnyen_megvalosithato_legyen
9. SZINGER Veronika- Interaktív mesemondás és meseolvasás az óvodában a szövegértés fejlesztéséért; IN Anyanyelv-pedagógia, folyóirat 2009/3
<https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=184>

Online források:

1. Nyelvtudományi Kutatóközpont, Általános és Magyar Nyelvészeti Intézet Fonetikai Kutatócsoportjának honlapja
<https://fonetika.nytud.hu/munkatarsak/gosy/>
2. <https://www.3szek.ro/load/cikk/75089/mese-a-szelkiralyrol>
3. <https://nepmese.hu/>
4. <https://oviadmin.hu/index.php?menu=cikk&id=136>
5. <https://mesenapok.hu/>
6. <http://meseolvasok.network.hu/blog/mesedoboz-hirei/a-harom-kismalac-es-a-farkas>
7. <https://webovoda.blogspot.com/2017/05/mesek.html>

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: a GMP- diagnosztika mérőlapja⁷⁸

1. Mit főztek a kutyák? 2. Miért küldték a macskákat? 3. Miért akarták a kutyák tejfölt tenni az ételbe? 4. Hol vásárolt a macska tejfölt? 5. Miért ette meg a macska a tejfölt? 6. Mit mondott a macska, miért nincs tejfölt? 7. Miért hazudott a macska? 8. Honnan tudták a kutyák, hogy hazudott a macska? 9. Hová szaladt a macska a kutyák előtt? 10. Miért süttetek, főztek a kutyák? (Mi volt az oka?)				I ÉS BESZÉDMEGÉRTÉSI TELJESÍTMÉNY (GMP-TEST) A VIZSGÁLAT OKA: _____ DÁTUM: _____ NÉV: _____ SZÜLETÉSI IDŐ: _____ LAKCÍM: _____																									
ÉRTELMETLEN HANGSOROK (GMP10) <table border="0"> <tr> <td>galalajka</td> <td>siszidami</td> <td>menelekej</td> <td>kriszposztyúvan</td> </tr> <tr> <td>zseréb</td> <td>feréndekék</td> <td>jacolov</td> <td></td> </tr> <tr> <td>trankün</td> <td>bakógy</td> <td>vucsityó</td> <td></td> </tr> </table>				galalajka	siszidami	menelekej	kriszposztyúvan	zseréb	feréndekék	jacolov		trankün	bakógy	vucsityó		GMP1 HALLÁS (G-O-H) ÉSZLELÉS (G-O-H): jobb fül: _____ % bal fül: _____ % GMP7 SZÁJRÓL OLVASÁS: _____ %													
galalajka	siszidami	menelekej	kriszposztyúvan																										
zseréb	feréndekék	jacolov																											
trankün	bakógy	vucsityó																											
MEGJEGYZÉS:				GMP2 MONDATAZONOSÍTÁS ZAJBAN: _____ % <table border="0"> <tr> <td>1. A sütemény nagyon finom volt.</td> <td>6. Az ózikejt kergeti az oroszlan.</td> </tr> <tr> <td>2. A rádióban zene szól.</td> <td>7. Rakjatók össze a játékokat!</td> </tr> <tr> <td>3. Terítsétek meg az asztalt!</td> <td>8. A strand ma be van zárva.</td> </tr> <tr> <td>4. A repülőgép most szállt le.</td> <td>9. Ki akar lemenni vásárolni?</td> </tr> <tr> <td>5. Menjünk holnap kirándulni?</td> <td>10. Tavasszal sokat esik az eső.</td> </tr> </table>				1. A sütemény nagyon finom volt.	6. Az ózikejt kergeti az oroszlan.	2. A rádióban zene szól.	7. Rakjatók össze a játékokat!	3. Terítsétek meg az asztalt!	8. A strand ma be van zárva.	4. A repülőgép most szállt le.	9. Ki akar lemenni vásárolni?	5. Menjünk holnap kirándulni?	10. Tavasszal sokat esik az eső.												
1. A sütemény nagyon finom volt.	6. Az ózikejt kergeti az oroszlan.																												
2. A rádióban zene szól.	7. Rakjatók össze a játékokat!																												
3. Terítsétek meg az asztalt!	8. A strand ma be van zárva.																												
4. A repülőgép most szállt le.	9. Ki akar lemenni vásárolni?																												
5. Menjünk holnap kirándulni?	10. Tavasszal sokat esik az eső.																												
GMP3 SZÓAZONOSÍTÁS ZAJBAN: _____ % <table border="0"> <tr> <td>1. oroszlan</td> <td>6. csörgőkígyó</td> </tr> <tr> <td>2. meggy</td> <td>7. eper</td> </tr> <tr> <td>3. csillag</td> <td>8. száj</td> </tr> <tr> <td>4. kendő</td> <td>9. étterem</td> </tr> <tr> <td>5. szita</td> <td>10. ablak</td> </tr> </table>				1. oroszlan	6. csörgőkígyó	2. meggy	7. eper	3. csillag	8. száj	4. kendő	9. étterem	5. szita	10. ablak	GMP4 SZŰK FREKVENCIÁS MONDATOK AZONOSÍTÁSA: <table border="0"> <tr> <td>1. A vonat nyolc órakor indul.</td> <td>7. Megint leszakadt a gombod?</td> </tr> <tr> <td>2. Mikor lesz az esküvője?</td> <td>8. Dobd a papírt a szemétkosárba!</td> </tr> <tr> <td>3. A tejfölt a macska itta meg.</td> <td>9. A kulcs a zsebemben van.</td> </tr> <tr> <td>4. Kapesold be a televíziót!</td> <td>10. Téli a medvék a barlangjukban alszanak.</td> </tr> <tr> <td>5. A munkások estig dolgoznak.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>6. Holnap moziba megyünk.</td> <td></td> </tr> </table>				1. A vonat nyolc órakor indul.	7. Megint leszakadt a gombod?	2. Mikor lesz az esküvője?	8. Dobd a papírt a szemétkosárba!	3. A tejfölt a macska itta meg.	9. A kulcs a zsebemben van.	4. Kapesold be a televíziót!	10. Téli a medvék a barlangjukban alszanak.	5. A munkások estig dolgoznak.		6. Holnap moziba megyünk.	
1. oroszlan	6. csörgőkígyó																												
2. meggy	7. eper																												
3. csillag	8. száj																												
4. kendő	9. étterem																												
5. szita	10. ablak																												
1. A vonat nyolc órakor indul.	7. Megint leszakadt a gombod?																												
2. Mikor lesz az esküvője?	8. Dobd a papírt a szemétkosárba!																												
3. A tejfölt a macska itta meg.	9. A kulcs a zsebemben van.																												
4. Kapesold be a televíziót!	10. Téli a medvék a barlangjukban alszanak.																												
5. A munkások estig dolgoznak.																													
6. Holnap moziba megyünk.																													
GMP5 GYORSÍTOTT MONDATOK AZONOSÍTÁSA: _____ % <table border="0"> <tr> <td>1. Az irigység rossz tulajdonság.</td> <td>3. A forgalmat rendőrok irányítják.</td> </tr> <tr> <td>2. Őt is beidézték a tárgyalásra?</td> <td>4. Ne gyártsatok selejtet!</td> </tr> </table>				1. Az irigység rossz tulajdonság.	3. A forgalmat rendőrok irányítják.	2. Őt is beidézték a tárgyalásra?	4. Ne gyártsatok selejtet!																						
1. Az irigység rossz tulajdonság.	3. A forgalmat rendőrok irányítják.																												
2. Őt is beidézték a tárgyalásra?	4. Ne gyártsatok selejtet!																												

⁷⁸ Gósy 1996, 73.old

VERBÁLIS MEMÓRIA SZÓANYAGA (GMP8)

macskó	óra	szív	cipő
labda	hőember	egér	hal
hold	ház	csónak	tojás

SZÁJRÓL OLVASÁS SZAVAI (GMP7)

(kutya) macska, oroszlán, elefánt, mókus, egér, víziló,
kenguru, tehén, darázs, liba

RITMUSVIZSGÁLAT SORAI (GMP14)

Még nyílnak a völgyben a kerti virágok
- - U U - U U - U U -
Van már kenyérem, borom is van
- - U U - U U - -

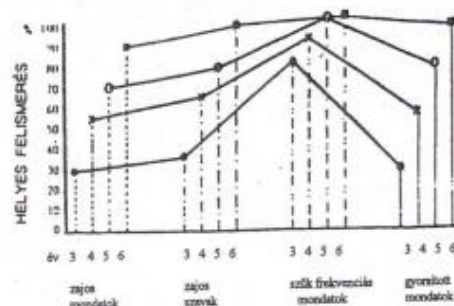
A CENTRÁLIS MŰKÖDÉS TESZTSZAVAI (GMP15)

kávéfőző, bűgöcsiga, cipőkanál, malomkerék, kecskepásztor

MEGJEGYZÉS:

5. A galamb a szabadság jelképe.
6. A katonák felekedtek a zászlóira
7. Ki akart számot adni a munkájáról?
8. Átkokat szórt mások fejére.
9. Gyorsan megittatták az állatokat.
10. Fejtsétek ki a véleményeteket.

A BESZÉDÉSZLELESI TELJESÍTMÉNY GRAFIKONBAN (GMP1-5)

GMP6 TERMÉSZETES MONDATOK AZONOSÍTÁSA: %

1. A mókusnak hosszú a farka.
2. Ki csöngetett az ajtón?
3. Ebben az utcában villamos jár.
4. A néni meg a bácsi szánkót vásárolt.
5. Hozz egy pohár vizet!
6. Most nyílnak a hővirágok.
7. Uzsonnára kakaót adtak.
8. Csúszd be már az ablakot!
9. A bagoly éjjel vadászik.
10. Megettétek az ebédet?

GMP8 VERBÁLIS MEMÓRIA: rendezettség:

GMP9 VIZUÁLIS MEMÓRIA: rendezettség:

GMP10 HANGSOROK AZONOSÍTÁSA: %

GMP11 SZÓTALÁLÁS: ma: ke:

GMP12 MEGÉRTÉSVIZSGÁLAT HALLÁS UTÁN: %

GMP13 KEZESSÉG: kéz: szem: irányok:

GMP14 BESZÉDRITMUS ISMÉTLÉS: jó közepes gyenge

GMP15 CENTRÁLIS MŰKÖDÉS: %

BESZÉDKÉPZÉS:

JAVASLAT:

⁷⁹Nagy 2016,[illegible]

Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer 4-8 éves számára

A *** felület részlete pedagógusoknak szelvény. A vastagon szedett mondatokat jól hangsúlyozva olvassuk fel. Szóljunk az egyes válaszokra is felváltva! Ha a gyermek helytelen, válaszolunk, segítve a mondat értelmezését megértéséig.

Valahányszor megérült az ujjunk, mindannyiszor valószínűleg véreink.
(Csak-akkor feleltél és valószínű következményi ráksg.)
Magaérzünk el: az ujjunk megérülhet, ha ráúrnak, ha megérzünk, ha elvágjuk stb.

Ha megérült az ujjunk, akkor véreztet.

K) (N/C) Mit gondolsz, csak-akkor véreztet az ujjunk, ha megérült?
L) (V/V) Birtok, hogy véreztet az ujjunk, ha megérült? (nem birtok)
M) (O/E) A sérülés miatt véreztet az ujjunk? (igen)
N) (M/N) Szóval mindannyiszor megérült az ujjunk, mindig véreztet? Vagy nem mindig?

Valahányszor vágta a kör, mindannyiszor valószínűleg fektette, de nemcsak akkor.
(Nemcsak akkor feleltél és valószínű velejárói epizódjára.)
"Nem meg ezeket a köröket?" Mutatjuk: van köztük nagy és üres (fehér), kicsi és üres (fehér), kicsi és fekete, nagy és fekete.
"Most én kérdezem, te mutasd! Melyek a kicsi üresek (fehérek)? Melyek a nagy feketék?"

Ha a kör nagy, akkor lehet, hogy fektette.

O) (N/C) Mit gondolsz, csak akkor fektette a kör, ha nagy? (nemcsak akkor)
P) (V/V) Ha a kör nagy, akkor birtok, hogy fektette? (nem birtok)
L) (O/E) A nagy körök közül a nagyokat megérült, vagy csak nagyokat is meg fektett is?
S) (M/N) Szerinted mindegyik nagy kör fektette? Vagy nem mindegyik?

A gyerekek vitáiban foglalkoztunk, és Zsuzsi célt. Nagyon meginterte magát: **Jutka** oldalastól hozzá, felségeit és bosszavann vizsgáztatta. A többiek közben játszottak.

A követeztetésük mindegyikét külön-külön jól tudták és hangszínekre fordítottak, majd néhány másodpercet vártunk, hogy a gyermek befolya a felbonyolított mondatokat. A helyes kiegészítést zárójelben dőlt betűkkel megadtuk. A helyes megadással az kell, ami a zárójelben van. Az ideáljelben megadott utasítás után egy próbafeladattal segítjük a tanulási megértését.

"Most kiegészítő juttok játszanak. Én elkezdtem valamit mondani, de nem fejeztem be. Amikor megállók, te rögtön fejezd be, amit én elkezdtem."

Próbafeladat

"Minden gyerek szeret játszani. Panni gyerek, tehát... (szerep játszani)."
Ha a gyermek nem tudja megmondani a hiányzó szavakat, mi megmondjuk, és újra felolvassuk a próbafeladatot, várva a kiegészítést. Ezt követően folytatjuk a vizsgálatot az alábbi hat mondatnál.

T) Vagy felbő az ég, vagy nem sűt a nap. Most nem sűt a nap, tehát... (felbő az ég).
U) Vagy sietünk vagy nem érünk oda időben. Most sietünk, tehát... (időben odaérünk).
V) A gyerekem még nem felnőtt. Pistike gyerek, tehát... (még nem felnőtt).
X) Ha a golyóknak elhűrik a szárnya, akkor nem tud elrepülni. Most el tud repülni, tehát... (nem tört el a szárnya).
Y) Ha összehajtom a ruhámat, akkor nem lesz gyűrűt; és ha nem lesz gyűrűt, akkor nem kell kiválasztani. Tehát ha összehajtom a ruhámat, akkor... (nem kell kiválasztani).
Z) Az óvodásoknak meg kell lekelet írniuk. Katinka lekelet kell írnia, tehát... (nem óvodás).

3. számú melléklet: A rövid DIFER mérőlapja

RÖVID DIFER

Értékelés: szocialitás: 5 = nagyon jól működik, 4 = jól működik, 3 = működik, 2 = még nem működik, 1 = még hibásan működik
 Számlálás: A) 0–21 oszlopban 0–21-ig pontszám, a többiben ✓ = működik vagy ? = még nem működik

Dátum		Szocialitás							Számlálás				
		KF	Erkölcsei érzék		FV	Feladattartás			A)	B)	C)	D)	E)
év	hó		Jancsi	Jutka		kitart.	érz.	konc.	00–21	50	500	1 3	98 101

KF = kapcsolatfelvétel, FV = feladatvállalás, kitart. = kitartás, érz. = érzelmi viszonyulás, konc. = koncentráció

Értékelés: ✓ = működik vagy ? = még nem működik

Dátum		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	T	U	V	X	Y	Z	p*	5p
év	hó																										

p* = pipák számának összege, 5p = pipák összegének ötszöröse

A DIFER index kiszámítása a RÖVID DIFER alapján (zárójelben a lehetséges pontok):

DIFER index teszt pont (7–204) = Szocialitás: (7–35) + Számlálás: (0–25) + A–Z (0–24) x 5: (0–120) + Írásmozgás-koord.: (0–24)

Az írásmozgás-koordináció fejlettségét a *Fejlődési mutató* első oldalára kell rögzíteni, a teszt pontot onnan kell leolvasni.

Előkészítő szint							Kezdő szint				Haladó szint			Befejező szint			Optimum			
p = 5	20	40	60	80	102		103	113	123	133	134	143	153	154	164	174	175	185	195	204
% = 0	10	20	30	40	50		51	55	60	65	66	70	75	76	81	85	86	90	95	100

p = a RÖVID DIFER-en elért pontok (pipák) száma, alul a %-pontban kifejezett eredmény.

Az egymás alatti számok bekarikázandók. Két szám közé tesszük a jelzést, ha közéjük esik az elért pontszám.

4. számú melléklet: Hallott szöveg értését mérő teszt táblázat

4. számú melléklet: hallás utáni szövegértést mérő kikérdező teszt mérőlapja

mérés időpontja: _____

egyéb: _____

A) értékelő és összegző táblázat

név	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	K15	K16	K17	pont	%-os érték
1.																			
2.																			
3.																			

Méréshez (közben) kapcsolódó megjegyzések:

1.	2.	3.

100 % =85 pont 90%=76 pont 80% =65 pont 70%=60 pont 60%=51 pont 50%=43 pont 40%=34 pont 30%=26 pont 20%=17 pont 10%= 9 pont

_____ mérest végző aláírása

5. számú melléklet

1. táblázat- Mesélések alkalmá, fejlesztések

Foglalkozás s.sz.	időpont	mese	szövegértés fejlesztési cél és feladat	megjegyzés
1.	2023.02.08	Mese a Szélkirályról (Forrás: https://www.3szek.ro/oad/cikk/75089/mese-a-szelkiralyrol)	A dramatikus bemeneti felméréshez szükséges mese.	A gyermekeknek ez volt az első dramatikus interaktív mesélés. Egész csoportos
2.	2023.02.17	A só (Forrás: Kovács Ágnes (szerk.): Icinke-picinke- Népmesék óvodásoknak. Budapest: Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó Kft., 2020)	Ráhangolódás: asszociációs játék (mi jut eszedbe arról, hogy szeretet?) Fejlesztés: emlékezet, keresztretjtvény megoldása, a kijött szóval történő nyelvi játék (robotnyelv, betűzés, tapssal kísérés)	Minden gyermek aktívan és szívesen részt vett. Néhány gyermek figyelme elkalandozik, ha nincs szerepben/mozgásban. Nehezen megy a mimika és karakterformázás
3.	2023.02.24.	A falánk tyúkocská (Forrás: https://oviadmin.hu/index.php?menu=cikk&id=136)	Ráhangolódás: szoborjáték (mindenki változzon át adott jelre egy tanyán élő állattá, majd egy baromfiudvarban élő állattá) Fejlesztés: emlékezet, lufiba elrejtett képek, hogyan kapcsolódik a meséhez?	A gyermekek már jelentkezéssel jelzik, hogy szerepe szeretnének lépni. Néhány gyermek már improvizálja a szövegét. A nem aktív szerepben lévő gyermekek is figyelnek.
4.	2023.02.28.	Jancsi és Juliska (Forrás: https://mesenapok.hu/jancsi-es-juliska-grimm-mesek/)	Ráhangolódás: Boszorkányos szoborjáték, Miből készülhet egy mesebeli házikó? Fejlesztés:	Minden gyermek aktív résztvevő. Előfordul improvizáció. Néhány gyermek elkalandozik, de

			tapasztalati következtetés	könnyedén visszakapcsolódik.
5.	2023.03.03.	Zelk Zoltán: Párácska (Forrás: https://mesenapok.hu/z-elk-zoltan-paracska/)	Ráhangelődés: mesében szereplő mondóka gyakorlása játékos módon (egyenletes lüktetés, ritmizálás, tapsolás, dobogás) Fejlesztés: emlékezet, a szereplők el vannak rejtve egy-egy lap mögé, ha lámpával megvilágítjuk, alulról kirajzolódik. Ki látható a képen? Mi szerepe volt a mesében? Mit csinált?	Jelentkezés a szerepre. Mondókát nem mondják együtt, de a mozgást utánozzák. Néhány gyermek elkalandozott egyes részeknél. Éneklés.
6.	2023.03.10.	A kiskakas gyémánt fél krajcárja (Forrás: https://nepmese.hu/mesetar/mesek/a-kis-kakas-gyemant-felkrajcarja)	Ráhangelődés: hangutánzás Fejlesztés: logikus gondolkodás, emlékezet Ha a gyermek helyesen válaszol a kérdésre, mely az emlékezetét vizsgálja, kap egy találós kérdést melynek segítségével kulcsokra bukkannak, melyek közül az egyik a kincsesláda kulcsa	Jelentkezés. Hanglejtés, testbeszéd és mimika utánzása. Egyéni szövegmondás. Passzív szereplők figyelme fennmarad. Mondóka
7.	2023.03.14.	A három kismalac (Forrás: http://meseolvasok.net/work.hu/blog/mesedob-oz-hirei/a-harom-kismalac-es-a-farkas)	Ráhangelődés: suttogva add tovább (hallásfejlesztés) Fejlesztés: történet eseményeinek sorba tétele képek segítségével,	Minden gyermek figyelme fenn maradt. Egy idő után a szöveg önálló mondása némely

			mondatba foglalva mi történt.	gyermek estében. Jelentkezéssel jelzés. Éneklés
8.	2023.03.21	A brémai muzsikások (Forrás: https://www.nepmese.hu/index.php/mesetar/mesek/allatmesek/b-a-bremai-muzsikusok)	Ráhangolódás: séta a térben Fejlesztés: az a gyermek, aki helyesen válaszol a kérdésre, előre haladhat, cél, hogy minél hamarabb beérjen a gyermek a célba.	Jelentkezés. Tartós figyelem. Mimika és testbeszéd utánzása, megformálása.
9.	2023.03.23.	A répa (Forrás: https://webovoda.blogspot.com/2017/05/mesek.html)	Ráhangolódás: Én kis kertet kerteltem c. dalos játék Fejlesztés: igaz vagy hamis? (táblák segítségével)	Jelentkezés. Önálló húzásimitálás és mozgás. Figyeltek végig. Improvizáció előfordul. Mondóka
10.	2023. 03. 27.	A csillagszemű juhász (Forrás: Kovács Ágnes (szerk.): Icinke-picinke- Népmesék óvodásoknak. Budapest: Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó Kft., 2020)	Ráhangolódás: találós kérdés, kikre vagy mikre vigyáz egy juhász? asszociációs játék Fejlesztés: érzelmi, beszédképesség: Mi volt a kedvenc részed? Miért? Ki volt a kedvenc szereplőd? Miért?	Hanglejtés, testbeszéd és mimika utánzása. Szerepre jelentkezés. Tartós figyelem. Dal
11.	2023.03.31.	A békakirály (Forrás: https://nepmese.hu/mesetar/mesek/a-bekakiraly	Ráhangolódás: találós kérdés, csukott szemmel: képzelj el egy béka király várát. Hogyan	Jelentkezés jelen van. Formázd meg a testedből játék esetén nagy

		bekakiraly)	néz ki? Miből épült? Hogyan néz ki egy igazi király vára? Formázd meg a testedből: egy királyfi szobája Fejlesztés: emlékezet + érzelem, empátia: Helyesen cselekedett-e a királylány? Te mit tettél volna a helyében?	kreatívan és önállóan végezték a feladatot. Tartós figyelem.
12.	2023.04.03.	Az Aranytulipán (Forrás: https://www.nepmese.hu/mesetar/mesek/bolos-mesek/az-aranytulipan)	A dramatikus kimeneti felméréshez szükséges mese.	Egész csoport jelen van. A kísérleti csoport esetében látszik a szerepvállalásra történő jelentkezés

6. számú melléklet- GMP novemberi adatok

Kód	GMP2	GMP3	GMP4	GMP5	GMP6	GMP7	GMP8	GMP9	GMP10	GMP14	Összpont	%
BBZ	4	6	4	3	7	5	2	3	1	0	35	36%
FE	2	4	6	4	10	2	8	6	5	0	47	49%
CSM	3	7	8	2	7	3	3	4	3	0	40	42%
TÁ	5	7	9	4	8	2	1	4	5	0	45	47%
VÁ	6	7	7	5	9	2	3	5	5	0	49	51%
JII	4	8	5	2	8	4	2	4	3	0	40	42%
ZZ	5	7	6	3	7	2	5	4	6	0	45	47%
KR	5	9	9	4	9	5	1	1	8	0	51	53%
SZZS	6	7	9	6	10	1	3	5	5	0	52	54%
SZK	4	9	10	2	10	4	3	8	9	0	59	61%
DO	2	8	8	2	7	1	1	3	4	0	36	38%
KLK	5	9	6	3	7	2	1	2	5	0	40	42%
PL	4	9	8	5	10	2	2	4	5	0	49	51%
TT	4	8	9	2	5	1	4	3	8	0	44	46%
SZP	2	8	6	1	7	3	2	5	3	0	37	39%
PI	3	9	9	3	9	0	2	5	5	0	45	47%
AB	7	8	9	4	9	1	3	3	8	0	52	54%
CSTÁ	8	6	7	6	8	1	2	6	5	0	49	51%
VZ	7	9	10	6	9	2	6	6	7	0	62	65%
LA	6	9	10	5	10	4	2	7	9	0	62	65%
FBR	7	8	10	6	10	5	6	8	4	0	64	67%
MÁZ	8	9	9	4	10	7	2	3	6	0	58	60%

GMP márciusi adatok

Kód	GMP2	GMP3	GMP4	GMP5	GMP6	GMP7	GMP8	GMP9	GMP10	GMP14	Összpont	%-os érték
BBZ	7	8	9	6	8	7	3	7	7	0,5	62,5	65%
FE	9	9	8	8	10	5	4	5	8	0	66	68%
CSM	6	9	7	5	8	3	3	3	7	0	51	53%
TÁ	7	7	7	9	10	7	4	6	7	0	64	66%
VÁ	6	6	8	3	6	4	3	9	7	0	52	54%
JII	6	8	6	6	7	7	3	7	7	0	57	59%
ZZ	7	9	9	6	8	7	6	10	9	1	72	75%
KR	9	10	9	5	9	6	3	3	6	0	60	63%
SZZS	8	9	9	8	9	2	7	9	8	2	71	74%
SZK	8	9	9	7	7	6	5	8	9	1	69	72%
DO	5	9	7	2	8	0	2	5	4	0	42	44%
KLK	7	9	7	6	7	6	6	6	7	0	61	64%
PL	9	10	10	7	9	5	4	3	9	1	67	70%
TT	9	9	10	6	10	4	5	7	9	0,5	69,5	72%
SZP	9	9	10	7	10	7	4	7	8	0,5	71,5	74%

PI	5	9	8	3	8	2	3	4	5	0	47	49%
AB	9	8	7	5	10	8	4	6	9	0	66	69%
CSTÁ	8	9	9	8	10	5	4	6	8	0	67	70%
VZ	9	10	8	8	8	2	4	5	7	0	61	64%
LA	9	10	10	7	10	7	6	5	9	0,5	73,5	77%
FBR	9	9	10	7	10	7	5	7	8	0,5	72,5	76%
MÁZ	9	9	9	7	10	5	5	4	6	0	64	67%

7. számú melléklet- DIFFER novemberi adatok

Kód	Írás	TF		KF	Erkölcsi érzékek		FV	Feladattartás			Számlálás																															
		viszony	utastás		Jancsi	Jutka		kitart.	érez.	konc.	A)	B)	C)	D)	E)	A)	B)	C)	D)	E)	F)	G)	H)	I)	J)	K)	L)	M)	N)	O)	P)	R)	S)	T)	U)	V)	X)	Y)	Z)	Összeredmény	%-os érték	
BBZ	9	3	3	5	3	3	3	2	3	3	21	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	154	75%
FE	13	3	4	4	4	4	4	3	3	3	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	177	87%
CSM	12	3	3	3	3	3	3	2	2	2	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0		153	75%	
TÁ	14	3	2	3	3	3	3	2	3	3	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	166	81%
VÁ	8	3	3	5	2	3	3	3	3	2	12	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	117	57%
JII	9	2	3	5	4	4	4	4	4	4	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	175	86%	
ZZ	12	4	4	4	4	4	2	2	2	3	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	158	77%	
KR	11	3	3	3	2	3	3	2	3	2	15	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0		140	69%	
SZS	13	3	4	5	4	4	4	4	3	4	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	190	93%
SZK	10	3	3	3	2	2	3	3	3	3	21	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	138	68%	
DO	15	3	3	4	3	3	3	3	3	2	21	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	128	63%	
KLK	9	3	3	4	2	2	3	2	3	2	19	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	142	70%	

PL	1 0	2	3	5	3	2	3	3	3	3	3	1 0	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	123	60 %		
TT	8	3	3	4	3	3	4	3	3	4	2	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	175	86 %		
SZ P	6	3	3	4	4	4	4	2	3	2	1	9	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	155	76 %
PI	7	2	2	4	4	3	3	3	3	2	2	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	135	66 %
AB	7	2	3	5	3	3	4	3	3	3	2	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	138	68 %
CS TÁ	9	3	3	5	3	3	4	4	4	3	2	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	173	85 %
VZ	1 0	4	4	4	4	4	4	3	4	4	2	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	187	92 %
LA	8	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	9	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	152	75 %
FB R	1 4	3	4	4	4	4	3	4	3	4	2	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	184	90 %
M ÁZ	1 0	4	4	5	4	4	4	4	4	4	2	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	189	93 %

DIFFER márciusi adatok

Kód	Írás	TF		KF	Erkölcsi érzék		FV	Feladattartás			Számlálás																																
		viszony	utasítás		Jancsi	Jutka		kitart.	érez.	konc.	A)	B)	C)	D)	E)	A)	B)	C)	D)	E)	F)	G)	H)	I)	J)	K)	L)	M)	N)	O)	P)	R)	S)	T)	U)	V)	X)	Y)	Z)	Összeredmény	%-os érték		
BBZ	10	3	3	5	4	4	3	4	3	3	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	154	75%		
FE	13	3	4	4	4	4	4	3	3	3	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	187	92%	
CSM	12	3	3	3	3	3	3	2	2	2	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0	153	75%			
TÁ	14	3	3	3	3	4	4	4	3	3	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	176	86%	
VÁ	8	3	3	5	3	3	3	3	3	2	15	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	121	59%		
JII	9	2	3	5	4	4	4	4	4	4	21	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	176	86%		
ZZ	12	4	4	4	4	4	2	3	3	3	21	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	166	81%		
KR	11	3	3	3	2	3	3	2	3	2	15	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	140	69%			
SZ ZS	13	3	4	5	4	4	4	4	3	4	21	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	190	93%	
SZ K	10	3	3	3	4	4	3	3	3	3	21	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	167	82%	
DO	15	3	3	4	3	3	3	3	3	2	21	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	134	66%		

KL K	9	4	3	4	3	3	3	3	3	3	2 1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	150	74 %	
PL	1 0	2	3	5	3	4	3	3	3	3	1 5	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1	145	71 %	
TT	8	3	3	4	3	3	4	3	3	4	2 0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	164	80 %	
SZ P	6	3	3	4	4	4	4	2	3	2	1 9	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	155	76 %	
PI	7	2	2	4	4	3	3	3	3	2	2 1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1	1	135	66 %
AB	7	2	3	5	4	3	4	3	3	3	2 1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	139	68 %	
CS TÁ	9	3	3	5	4	3	4	4	4	3	2 1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	179	88 %	
VZ	1 0	4	4	4	4	4	4	3	4	4	2 1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	187	92 %	
LA	8	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2 0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	161	79 %	
FB R	1 4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	2 1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	191	94 %	
M ÁZ	1 0	4	4	5	4	4	4	4	4	4	2 1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	190	93 %	

8. számú melléklet- Hallott szöveg értését mérő teszt november

Kód	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	K15	K16	K17	Összpont	%-os érték
BBZ	4	3	3	5	3	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	0	0	31	42%
FE	1	3	4	4	3	5	5	3	4	4	3	3	2	5	1	0	1	51	70%
CSM	1	3	2	2	2	1	2	2	3	1	2	3	1	4	0	0	0	29	40%
TÁ	4	4	3	5	1	4	5	3	4	3	1	1	1	3	1	0	1	44	60%
VÁ	1	3	3	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	3	0	0	0	25	34%
JII	4	5	5	5	4	4	5	4	5	5	2	2	3	5	0	1	1	60	83%
ZZ	2	4	4	5	3	1	5	2	2	1	1	2	1	3	0	0	0	36	49%
SZK	5	5	4	5	3	3	3	3	2	1	1	1	3	4	1	1	1	46	62%
KLK	4	5	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	1	1	0	0	0	31	42%
PL	4	5	4	3	3	1	4	3	4	4	1	3	2	4	1	1	1	48	66%
TT	4	5	4	3	5	4	4	3	5	4	3	5	5	4	1	1	1	61	84%
SZP	4	4	4	3	3	3	1	2	5	5	5	3	1	4	1	1	0	49	67%
AB	5	4	5	5	4	5	5	5	5	1	3	5	5	5	1	1	1	65	89%
CSTÁ	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	2	4	4	3	1	0	1	57	78%
VZ	2	4	3	3	1	1	4	5	2	4	1	3	1	2	1	1	1	39	53%
LA	2	4	3	3	3	3	1	5	2	4	1	1	1	4	1	1	1	40	55%
FBR	3	3	4	3	4	3	2	4	4	1	3	3	1	3	1	1	1	44	60%
összérték																		756	1034%
átlag																		44,47059	61%

Hallott szöveg értését mérő teszt március:

Kód	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	K15	K16	K17	Összpont	%-os érték
BBZ	5	5	4	4	4	3	4	4	3	3	4	5	5	4	1	1	0	59	81%
FE	5	5	5	5	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5	1	1	1	71	97%
CSM	3	3	2	2	2	1	2	2	3	1	2	3	1	4	0	0	0	31	42%
TÁ	3	4	3	4	4	3	4	4	3	3	3	3	4	3	0	0	0	48	65%
VÁ	3	3	3	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1	3	0	0	0	29	40%
JII	4	5	3	3	5	5	5	5	5	4	4	5	5	5	1	1	0	65	89%
ZZ	4	3	4	4	3	4	3	4	3	3	4	3	5	3	0	1	0	51	70%
SZK	4	5	4	5	4	4	5	4	3	3	4	4	4	5	0	1	0	59	80%
KLK	3	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3	4	3	4	0	0	0	46	63%
PL	4	3	4	3	4	4	4	3	3	3	5	3	5	4	1	1	0	54	74%
TT	5	5	5	5	5	5	3	4	4	3	5	5	5	5	1	1	1	67	92%
SZP	4	4	5	4	5	5	4	4	3	3	5	4	5	5	0	1	1	62	85%
AB	5	4	5	5	4	5	5	5	5	1	2	5	5	5	1	1	1	64	88%
CSTÁ	4	5	5	5	4	4	5	4	4	3	4	5	5	4	1	1	0	63	86%
VZ	4	2	4	4	4	2	2	4	1	1	2	3	4	3	1	1	1	43	59%
LA	4	5	3	5	4	5	4	4	4	3	4	5	5	5	1	1	1	63	86%
FBR	4	5	4	4	5	5	5	4	3	4	4	3	5	5	1	1	0	62	85%
összérték																		937	1282%
átlag																		55,11765	75%

NYILATKOZAT

Kijelentem, hogy mesterséges intelligencia alkalmazást/programot (pl. képalkotó, szövegalkotó) nem használtam a dolgozat készítése során.

Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben bizonyítható, hogy a dolgozatot nem magam készítettem, illetve mesterséges intelligencia alkalmazás/program segítségével vettem igénybe vagy a dolgozattal kapcsolatban szerzői jogi jogsértés ténye merül fel, a Szekció megtagadja a dolgozat befogadását.

Dátum: 2024. 05. 27.....

Molnár Kitti

Aláírás

MOLNÁR KITI

Név (olvashatóan)